

MALÍNSKÉ NOVINY

80. VÝROČÍ – Český Malín na Volyni

V sobotu dne 15. července 2023 jsme si na náměstí u památníku obětí v Novém Malíně, připomněli 80. smutné výročí vypálení Českého Malína na Volyni.

Vzpomínková akce byla zahájena kladením věnců, následovalo přivítání všech hostů starostou obce Mgr. Markem Štenclem a projevy hostů této pietní vzpomínky, a to místopředsdkyně Senátu Parlamentu České republiky paní Jitky Seitlové, poslance Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky Michala Kohajdy, hejtmana Olomouckého kraje Josefa Suchánka, předsedy Českého svazu bojovníků za svobodu Jaroslava Vodičky a místopředsdkyně Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel Mgr. Dagmar Martínkové. Po projevech zazněla státní hymna a následovala bohoslužba pravoslavné církve za zemřelé, na které již tradičně zaznělo všech 374 jmen obětí této tragédie. Jsme rádi, že k nám přijeli uctít toto významné výročí pamětníci a potomci pamětníků z celé republiky (Žatec, Litoměřice, Broumov, Chomutov a další), ale i zástupci Sdružení Poláků z Volyně z blízké Wroclavi a také děti potomků volyňských Čechů žijících i v současnosti na území dnešní Ukrajiny, které byly letos opětovně na letním táboře v Mladoňově.

Po ukončení pietní akce na náměstí následoval doprovodný kulturní program v budově nově zrekonstruované

Socha Dagmar Koverdinské – Klíč

Sokolovny. Kromě občerstvení měli naši hosté možnost zhlédnout filmový dokument s volyňskou tematikou a poslechli si autorské čtení spisovatelky Anny Strnadové, která hostům představila svoji novou knihu „Volyňská rapsodie“. Uveden byl ve své premiéře rovněž videoklip hudební skupiny Snaefell s názvem „Vzpomínky nevyhasnou“ a divadelní představení režisérky Dariny Martinovské „Pavučina osudu“. (O obou dílech napsaných a připravených pro tuto významnou příležitost se dočtete dále v novinách.) V prostorách Sokolovny současně probíhaly výstavy „Návraty volyňských Čechů“ a „Lidice volyňských Čechů“, které mohli účastníci po dobu celého dne zhlédnout. U pódia pak byla vystavena socha místní umělkyně - řezbářky Dagmar Koverdinské, jež byla vytvořena taktéž k této významné příležitosti, a kterou autorka nazvala „Klíč“. Tato socha ztvárňuje dvě ženy, přicházející a odcházející, jež si předávají klíč od domova. Tímto skvělým způsobem autorka znázornila kontrast odsunu su-

detských Němců a příchod volyňských Čechů do naší obce (Nový Malín, dříve Frankštát), kde pomyslně i prakticky došlo k výměně domovů.

Zřejmě jen málokdo z naší obce nezaznamenal letošní významné výročí a smutný příběh Českého Malína na Volyni. Příběh vesnice obyčejných lidí na Volyni, který dal díky přistěhovalým se přeživším v roce 1947 i současný název naší krásné obci – Nový Malín.

Je třeba si tyto historické události stále připomínat a předávat mladým lidem, aby se již nikdy v budoucnu nic takového neopakovalo.

Děkujeme touto cestou všem účastníkům letošní pietní vzpomínky, že s námi sdíleli tuto vzpomínku a uctili společně památku obětí této tragédie a děkujeme rovněž Armádě České republiky, jednotce Sboru dobrovolných hasičů Nový Malín a všem ostatním dobrovolníkům za zdárný průběh celé vzpomínkové akce.

Dana Nimmerrichterová
Mgr. Marek Štencel

Sobótka – naše partnerské město

Polské město Sobótka, ležící nedaleko Wroclavi, je na základě smlouvy o vzájemné spolupráci naším partnerským městem od léta 2019. Obec Nový Malín a město Sobótka spojuje společná minulost a podobné historické osudy Čechů a Poláků žijících do poloviny 20. století na Volyni (území dnešní Ukrajiny).

V současné době má město Sobótka kolem 7 tis obyvatel. Založení města

sahá až do 12. století. Má velmi bohatou historii a na konci 14. století patřilo toto město stejně jako součást Slezska pod Země Koruny české. Patronem města je sv. Jakub. Nad městem se tyčí hora Šleza, která je místní dominantou, a těší se velké návštěvnosti turistů i sportovců. Její nadmořská výška je 718 metrů, což z ní dělá nejvyšší vrchol Sudetského předpolí Dolního Slezska. Je zde specifické mikroklima, umožňující rozvoj mnoha druhů fauny a flóry. Ve městě i přilehlém okolí je mnoho turistických stezek.

Po přerušení společných aktivit města Sobótky a obce Nový Malín v letech 2020–2022 z důvodu covidové pandemie a války na Ukrajině se v letošním roce opět rozběhla vzájemná spolupráce obou subjektů.

Nejprve dne 9. června letošního roku vyběhla parta čtrnácti nadšenců od obecního úřadu v Novém Malíně, aby ve 26 štafetových etapách uběhli dohromady 235 kilometrů a doběhli tak dne 11. června do cíle na náměstí v Sobótce, kde je slavnostně přivítali starostové obou obcí. V průběhu závěrečné etapy se k našim běžcům přidali běžci našeho partnerského města a cílem na náměstí v Sobótce pak proběhli všichni společně.

svatý Jakub

Koncem srpna letošního roku pak přišlo od vedení města Sobótky pozvání na společné setkání partnerských měst a obcí polské Sobótky.

Toto setkání se uskutečnilo ve dnech 10.–11. září, kdy zástupci naší obce navštívili Sobótku. Velmi milého setkání se účastnili rovněž zástupci jejich dalších dvou partnerských měst, a to

Ślezańskie muzeum

motiv Šlezy v místní knihovně

hasičské auto

města Sobotka v Čechách a francouzského města Gauchy. Během pestrého programu jsme měli možnost seznámit se s historií města a některými z jeho památek. Byly nám představeny investice

a investiční záměry města. Prohlédly jsme si zmodernizovaný kulturní dům s velkým multifunkčním sálem a velmi pěknou knihovnou. Nemohla chybět ani návštěva požární zbrojnice. Představili nám lokální produkty (marmelády, sirupy, ovocná vína apod.) a provedli nás místními ovocnými sady a kupodivu také vinicemi. V současné době se tato část Polska stává pro pěstování vinné révy a zakládání vinic velmi vhodnou lokalitou právě s ohledem na změnu klimatu a také s ohledem na specifické mikroklima způsobené existencí hory Šleza. Ochutnali jsme nejen místní pivo, víno a ovocné mošty přímo ze sadu, ale i místní specialitu jakou je okurková polévka.

V Sobótce a dalších obcích této části Polska panuje velký patriotizmus. Lidé zde velmi podporují lokální produkci, turismus a kulturu. V nedávné době se jim podařilo obnovit vlakové spojení z Wroclavi do Świdnicy, na jehož trase Sobótka leží. Budují cyklostezky, dokončují park v centru města s aktivitami vhodnými od nejmenších po nejstarší občany. Kam jen oko pohlédne, narazí na motiv hory Šleza nebo všudypřítomného „Slezského medvěda“. Neví se, zda to byl románský lev, divoké prase nebo medvěd. Na archeologických nalezištích se však našlo mnoho kusů tohoto zvířete, a tak je logické, že se stalo symbolem města. Jeho socha, vytesaná ze

Slezský medvěd

serpentinitu, stojí na náměstí a v každém lokálním krámku můžete zakoupit odznak, šperk či jiný výrobek s jeho specifickým motivem.

V budoucnu bychom rádi vzájemnou spolupráci v oblasti kultury, sportu, společenského života apod. prohloubili zejména o vzájemné výměnné pobyty školou povinných dětí, spolupráci SDH obou obcí sportovní aktivity apod. Samozřejmě se pak jeví oplacení srdečného přijetí i vedení města Sobótky tak, abychom jim mohli ukázat zajímavosti, úspěchy a krásu naší obce.

Dana Nimmerrichterová

Úbytek vody v krajině.

Už jsem téměř rok nebyl já ani Martin Minář (už bývalý zaměstnanec Provozní Nový Malín – jako oprávněná osoba k provozování vodovodu a kanalizace, který našel azyl u konkurence ve VHZ Šumperk) osloven o příspěvek do Malínských novin, tak opět pár slov z historie.

Úbytek vody v krajině nám přináší dva úkoly:

1. Zabezpečení dostatku pitné vody ze spodních vod pro obyvatele
2. Zadržování vody v krajině a jejím pronikání do spodních vod bráněním jejich rychlého odtoku

V současné době dostávám dotazy, jak je to u nás s pitnou vodou, bude ji i nadále dostatek? S ohledem na často zmiňovaný Green Deal – celosvětové zvyšování teploty, snižování hladiny spodních

vod, častá sucha a velké požáry. Už jsou i místa v naší zemi, kterých se to týká. Této záležitosti se věnujeme dlouhodobě s ohledem na zvyšování počtu obyvatel a zásobovaných obcí.

1. Zabezpečení dostatku pitné vody.

Měli jsme štěstí, když jsme narazili na odborníka Ing. Le Van Langa z Lutína, který zde vystudoval, později bydlel a pracoval, vyznal se ve spodních vodách a jejich proudění. Odešli jsme od proutkařů a dali jsme se na vědu. Vytyčil území proudění spodních vod, tzv. – Ramzovské následí, které se táhne přes Nový Malín k Mladoňovu. Zde jsme zřídili vrty č. 1,2,3 a vrt v Mladoňově, kde také zápasili s nedostatkem pitné vody pro obec a místní ZD. Pitnou vodou z Nového Malína jsou zásobeny Dolní Studénky, Hrabišín a menší množství jde do Šumperka po komunikaci k Vi-

kýřovicím pro Ekozis, Ecopak a stolařství. Máme zdroje, které dostatečně pokryjí naši spotřebu. Využili jsme veškeré finanční prostředky z dotací na pořízení této infrastruktury.

2. Zadržování vody v krajině – bráněním rychlého odtoku i při velkých deštích.

Spočívá v budování menších vodních děl, průlehů, sadů, alejí, mokřadů a větších vodních děl celkem šesti poldrů a vodních nádrží. Z důvodu nedostatku finančních prostředků to bylo vždy o schopnosti mít v šuplíku připravenou projektovou dokumentaci se stavebním povolením a žádostí na dotaci. Projekt na zadržování vody výstavbou protipovodňových a protierozních opatření v k.ú. Nový Malín se začal připravovat již v r. 1994, kdy obec postihly tři povodně. Zastupitelstvo obce rozhodlo o ře-

šení této situace. Přípravou pověřila ing. Václava Brtnu, který už měl zkušenosti s Novým Malínem před revolucí, kdy pro naši obec toto opatření řešil v ZVHS (Zemědělské vodohospodářské správě) ve svém zaměstnání.

Před nástupem mechanizace v zemědělství nebylo zapotřebí umělých opatření zabráňujících unikání vody ze svahů do domů. Tomu bránily meze šetrné hospodaření, chránící majitelům

drahocennou ornou půdu (1 cm vzniká milion let). Pole byla orána po vrstevnicích do menší hloubky, v kopcích odtočků bránily meze. S příchodem družstev a rozvojem zemědělských strojů se orba prováděla seshora dolů mnohem hlouběji, došlo k mizení ornice a podornice.

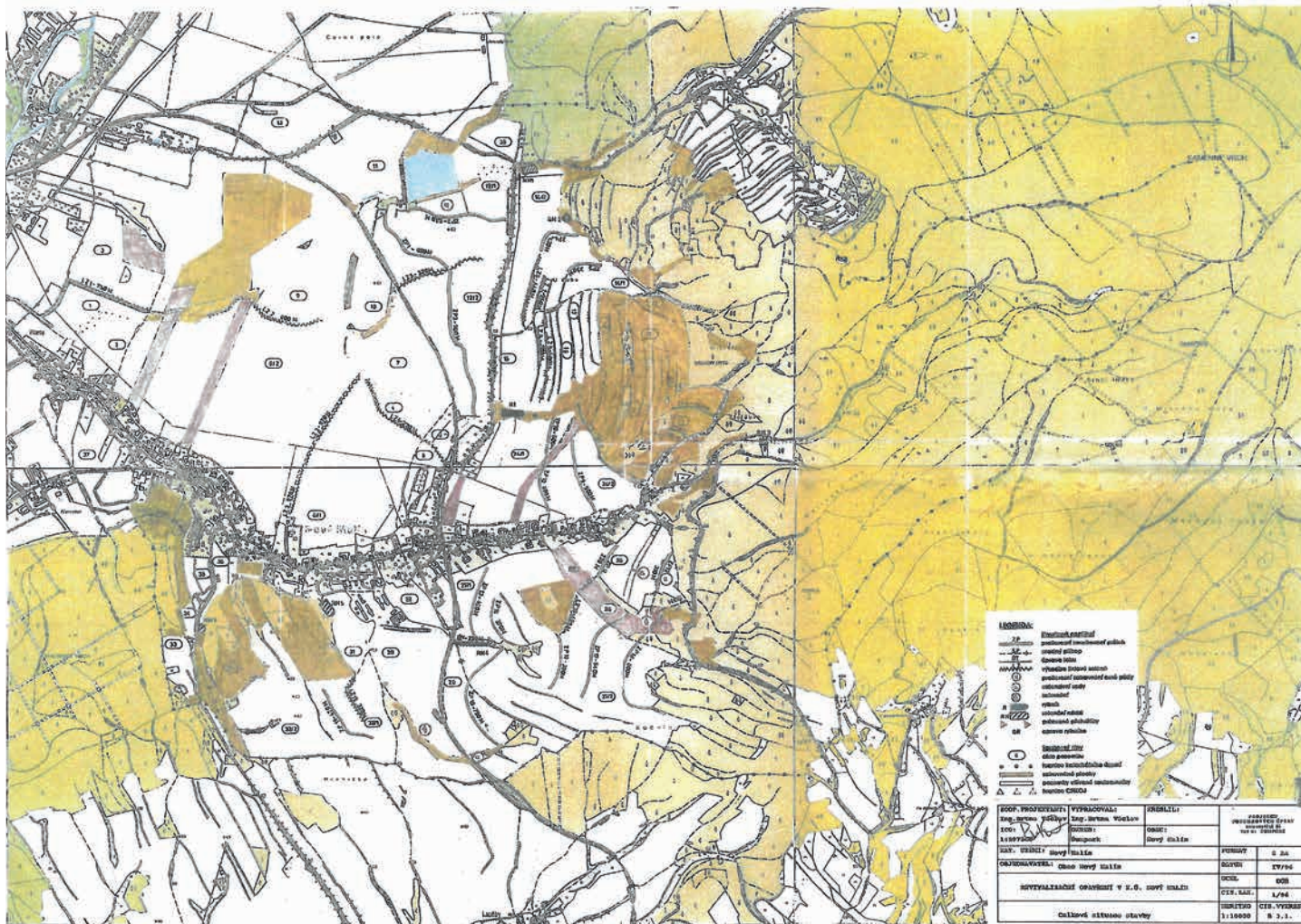
Meze zanikly a voda začala splavovat ornici do údolí a vodotečí, začaly se vytvářet erozní rýhy, které se další orbou zcelily a tak pořád dokola. Docháze-

lo k velké erozi půdy, místy byla orná půda odplavena a nezbylo nic jiného než svahy zatravnit.

První peníze na průleh č. 15 dlouhý 670 m nad kolejemi směr Hrabišín od AOPK Olomouc (Agentura ochrany přírody a krajiny) nám agentura přiklepla v r. 1998, ostatní revitalizační opatření pokračovala jak je uvedeno v následujících tabulce od paní Dáši Kubičkové.

Jednotlivé realizace			
1998	Zasakovací průleh 15 (670 m)	dotace 289.000 Kč	dokončeno 15. 11. 1998
1999	Zasakovací průleh 8 (520 m) Zasakovací průleh 10 (190 m) Zasakovací průleh 16 (390 m)	hrazeno z prostředků obce 780.000 Kč	
2001	Zasakovací průleh 18 (536 m)	dotace 397.000 Kč	dokončeno 11/2001
2002	sady 11A (468m) a 11B (225 m)	dotace 180.00 Kč	
2003	Zasakovací průleh 13 (475 m) Zasakovací průleh 17 (210 m) Komunikační průleh LZ 11 (320 m) Zasakovací průleh 19 (470 m) Poldr - hráz délka 176 m, výška 6 m Mokřad - 26 500 m ³ Vodní plocha - 11 057 m ²	dotace 773.950 Kč dotace 1.671.000 Kč	
2009	Průleh u Verebelyho	hrazeno z prostředků obce	
2010	Revitalizační opatření v k.ú. Nový Malín - Poldr č.6 č. 08012576, objem 9 063 m ³	dotace OPŽP 2.062.560 Kč	
2014	Revitalizace nivy vodního toku – mokřadní pásma, k.ú. Nový Malín 626 m ² – č. 14189796	dotace OPŽP 1.110.000 Kč	
2016	Zasakovací průleh Mladoňov	dotace OPŽP	

Aleje		
2013	Revitalizace zeleně v obci jedná se o zeď podél hlavní silnice (5 míst, 24 stromů) + zeď u školy (18 lip, 5 habrů, 380 keřů) + ošetření 8 lip u kostel + 1 dub u ZŠ	dotace z OPŽP 397.294 Kč
2015	Obnova dvou polních alejí v obci jedná se o oboustrannou alej za školou (193 jabloní + 16 jeřábů) a jednostrannou alej na Lužích (28 jabloní + 2 jeřáby) Turkovi	dotace z OPŽP 241.846,20 Kč
2016	Obnova polních alejí v obci - lokalita U Poldru jedná se o 4 aleje, kde je celkem 29 dubů, 5 jabloní a 6 hrušní - Turkovi	dotace z OPŽP 100.260 Kč
2018	Veřejná zeď - založení parčíku v nové obytné zóně (realizace p. Mikisková) 34 javorů, 1 buk, 3 třešně, 130 šerfíků, 510 cipřišek, 115 levandulí, 188 tavolníků, 175 brslen, 120 růže pokryvná, 1595 břečtanů popínavých, 344 hlohůň	dotace z OPŽP 453.580 Kč

mapa

Peníze jsme přijali, řádně vyúčtovali Ekozisu Zábřeh, ještě na podzim zaplatili, ale zamrzlo a stroje se již do země nedostaly. Průleh jsme zhotovili až po novém roce, svět se tenkrát nezbořil, nikdo neudával jako dnes. Vždy, asi půl roku po volbách, až lidé zapomenou na předvolební sliby a pomluvy se opozice po prohře oklepe, začne rozesílat podněty na státní zastupitelství, nejlépe na pískovnu a p. Mináře. Opozice změni název, vymění lídra, ale téma pískovna zůstává. Připomínám, že ve všech obcích, kde se budovalo se našla místa pro uložení zeminy, ale v žádné se nanašel nikdo, kdo by zasláním podnětů svou obec chtěl poškodit, pouze v Novém Malíně.

Dříve nám tyto práce v terénu organizoval pan Rudolf Vyhlídal. Měl na starosti výstavbu všech průlehů. Vždy je důležité, kdo práce řídí, jak jde příkladem a ostatní to rádi následují. Pracovalo se s velkým nasazením, dodržovala se pracovní doba. Sám pan Rudolf si svačinu nenesl, jenom pít, a tak vydržel celou pracovní dobu. Vedl práce na všech průlezech, dohlížel nad každým detailem. Všechny kůly, stromky,

keře, pletivo se nosilo ručně, stromky se natíraly proti okusu, chodilo se třeba 700 m. Ze vzpomínek paní Jarmily Vávrové (Krobotové) v tu dobu na průlezech pracovali za každého počasí – Bohdanka Pospíšilová, Jenda Linhart, Pepa Krystyník, Tonda Březovský, Mira Pospíšil, bagristé Břeťa Soural, firma Jirky Poláška, Ekozis, Strog – bagry vybagrovaly požadovaný tvar, to jsme ještě neměli žádné stroje, bagry ani auta. Velký poldr č. 5 dělala firma Strog, poldr č. 6 již naše Provozní Nový Malín, práce řídil Tonda Vetelský. Vodní nádrž VN3 v rokli již stavěla Provozní Nový Malín, taktéž i VN4 nad podjezdem k Hraběštinu, naproti prvnímu průlehu č. 15. VN 2 je situována za dubem směrem k Hraběšticím na pravostranném přítoku Hraběšického potoka.

Bylo období, kdy se dařilo, stát přispíval a období, kdy stát neměl a pracovali jsme za svoje. Máme postaveno 9 průlehů v délce přes 6 km, 1 sad, 1 suchý poldr s tůnkami, 1 poldr se dvěma velkými rybníky a mokřady, několik alejí, vodní nádrže VN3 a VN4 a připravenou VN 2, tři průlehy nebyly úplně dokončeny podle projektu pro nesouhlas

majitelů. Za první průlehy majitelé nežádali finanční náhradu, později došlo k úhradám na základě dohody. Nyní veškeré práce provádí zaměstnanci Provozní Nový Malín. Průleh se tvoří ve svahu v šířce asi 10 m, sejme se ornice, vyhloubí příkop, zemina se navrhne na spodní část, překryje ornici a osází stromy a keři. Průlehy o různých délkách vytyčují geometrii téměř s nulovým spádem, aby v nich voda vydržela co nejdéle. Loni při procházce po prvním průlehu nad tratí jsem narazil na rodinku koroptví s mladými – nepředpokládal jsem, že u nás žijí, jinak poskytují útočiště zajícům, bažantům, srnkám. Na druhé straně směrem k Mohyle v CHKO Jeseníky je vytvořen průleh tzv. SUEZ. Pro stavbu tohoto průlehu si zhotovitel STROG dovezl velký buldozer z dálnice a velikost průlehu přizpůsobil tomuto stroji. Při povodni dokázal zadržet povodňovou vlnu až z Kamence, hukot vody bylo slyšet až na dolním konci, vodu odvedl do Hraběšického potoka a ochránil Nový Malín před povodní.

Josef Minář

Informace o měření znečištění ovzduší v katastru Nového Malína

Od 1. ledna roku 2020 je na katastru Nového Malína v provozu nová, pozadová, venkovská stanice státní imisní sítě pro sledování a kontrolu úrovně znečištění ovzduší České republiky. Stanice nahradila zrušenou stanicí Dolní Studénky. Po schválení vedením naší obce a stavební přípravě provedené PNM stanicí provozuje a vlastní ostravská pobočka Českého hydrometeorologického ústavu.

Stanice je umístěna v areálu malínského vodovodu za Hraběšickým potokem (u polní cesty od Plechů k letišti) a měří se na ní průměrné denní koncentrace suspendovaných částic (prašného aerosolu) frakce PM_{10} a $PM_{2,5}$. Jedná se o směs pevného nebo kapalného skupenství v ovzduší, které kvůli své velikosti a hmotnosti v ovzduší zůstávají a jsou v něm rozptýleny (suspendovány). Zjednodušeně řečeno PM_{10} značí soubor suspendovaných částic s maximálním průměrem do 10 μm , $PM_{2,5}$ potom soubor částic s maximálním průměrem do 2,5 μm . Větší částice, jejichž velikost je mezi 10–10 μm , jsou většinou zachyceny v horních cestách dýchacích, částice menší než 10 μm (PM_{10}) pronikají do dol-

ních partií dýchacích cest, kde zatěžují samočisticí schopnosti plic. Částice $PM_{2,5}$ jsou považovány za příčinu největšího poškození lidského zdraví. Usazují se hluboko v plicích, blokují reprodukci buněk a působí respirační nemoci. V roce 2020 se každý 3. den na stanici navíc měřily ještě průměrné denní koncentrace benzo(a)pyrenu. Benzo(a)pyren je silně karcinogenní a mutagenní polycyklický aromatický uhlovodík, který je produktem nedokonalého spalování při teplotách 300 až 600 °C. Benzo(a)pyren se nachází v uhelném dehtu, v automobilových výfukových plynech (zvláště ze vznětových motorů) a v každém kouři vzniklém při spalování organických materiálů. Kromě toho, že je karcinogenní, dráždí také oči, nos, krk a průdušky. Byly prokázány i negativní účinky na ledviny a játra. Do těla se dostává navázáním na jemné suspendované částice (PM_{10} a menší). Po celý rok 2020 probíhala na stanici Nový Malín a Dolní Studénky souběžná měření, která prokázala, že úroveň znečištění ovzduší je na obou lokalitách velmi podobná: průměrné roční koncentrace za rok 2020 v $\mu g/m^3$ měly

hodnotu pro PM_{10} 19,4 ve Studénkách a 18,0 v Malíně, pro $PM_{2,5}$ 14,3 ve Studénkách a 14,2 v Malíně.

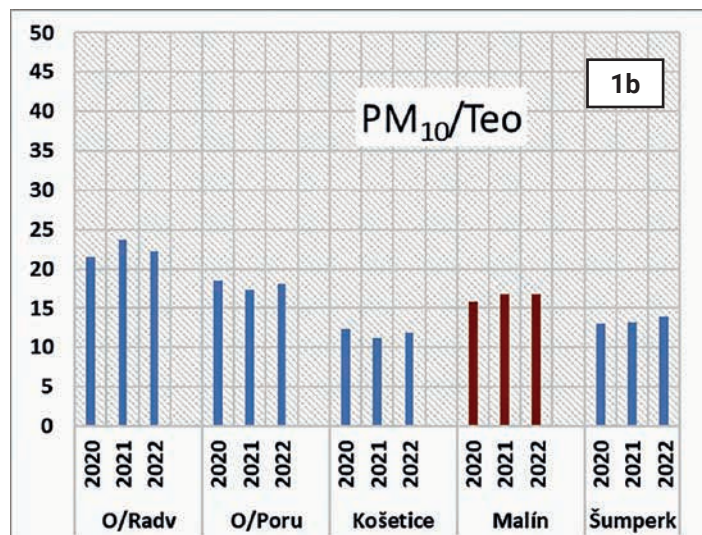
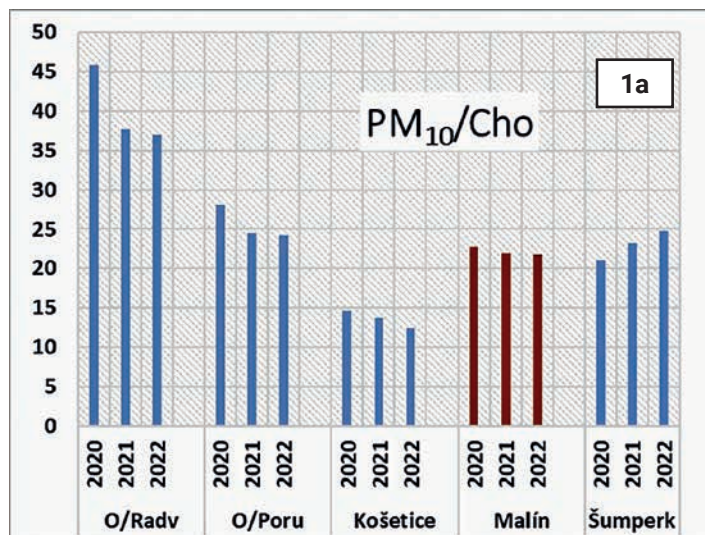
Základní přehled o koncentracích suspendovaných částic PM_{10} a $PM_{2,5}$ naměřených na stanici Nový Malín v letech 2020–2022 ukazuje **tabulka 1**:

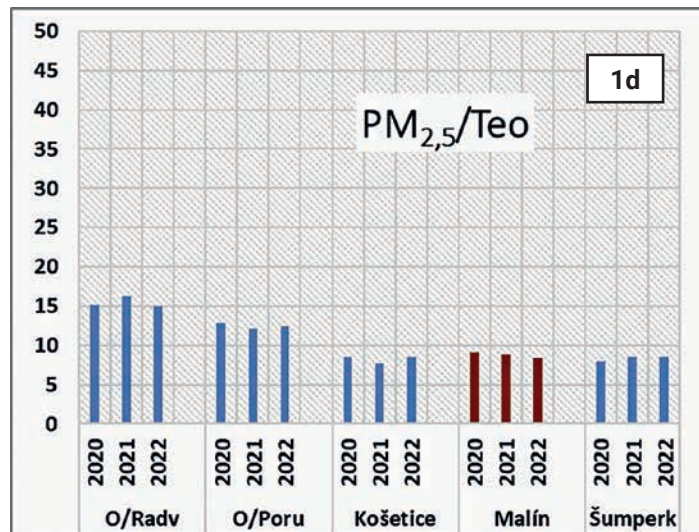
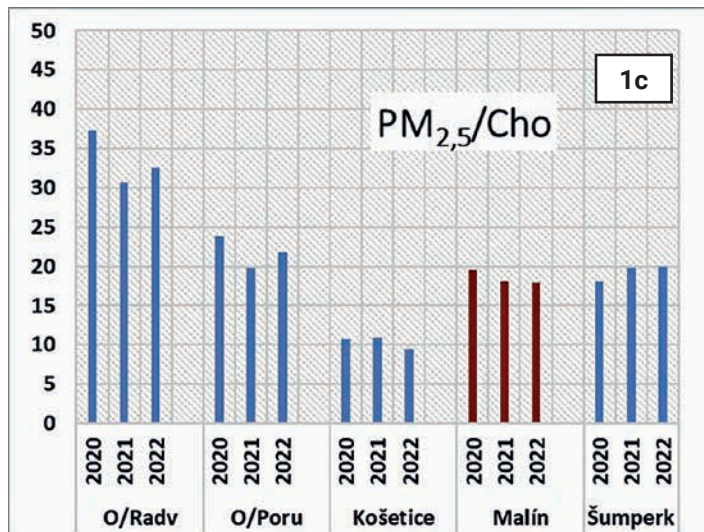
Je možno konstatovat, že v žádném hodnoceném roce nebyl na stanici Nový Malín překročen roční imisní limit jak pro PM_{10} (40 $\mu g/m^3$), tak i pro $PM_{2,5}$ (20 $\mu g/m^3$). Následující obrázky ukazují průměrné sezonní koncentrace PM_{10} a $PM_{2,5}$ v chladných ročních obdobích (říjen–březen 2020/21 až 2022/23) a v teplých ročních obdobích duben–září 2020 až 2022. Pro srovnání jsou na obrázcích rovněž zobrazeny koncentrace PM_{10} a $PM_{2,5}$ naměřené na ostravských stanicích Radvanice-ZÚ a Poruba-ČHMÚ a na stanicích Košetice a Šumperk-5.ZŠ. Stanice Radvanice-ZÚ

TABULKA 1

	2020	2021	2022	2020	2021	2022
	PM ₁₀			PM _{2,5}		
Počet měření [dny]	365	364	365	366	365	365
Průměrná roční koncentrace [$\mu g/m^3$]	18,0	20,9	19,6	14,2	15,1	13,2
N _{dnů} s PDK > 50 $\mu g/m^3$	7	17	4			
N _{dnů} s PDK > 20 $\mu g/m^3$				73	91	69
Max PDK [$\mu g/m^3$]	86	163	130	78	94	54

PDK – průměrná denní koncentrace

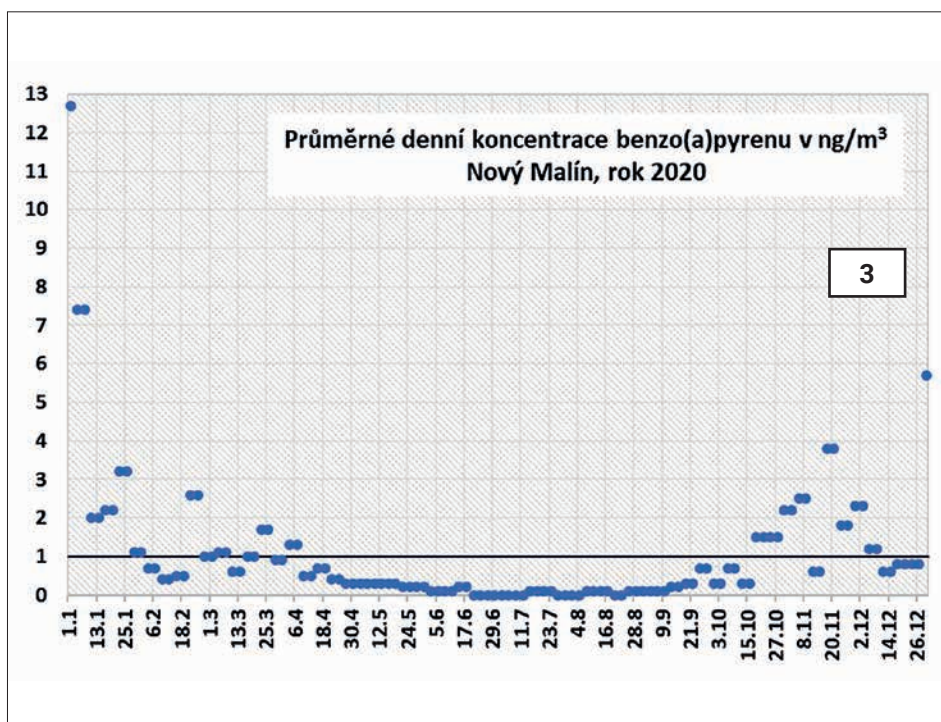
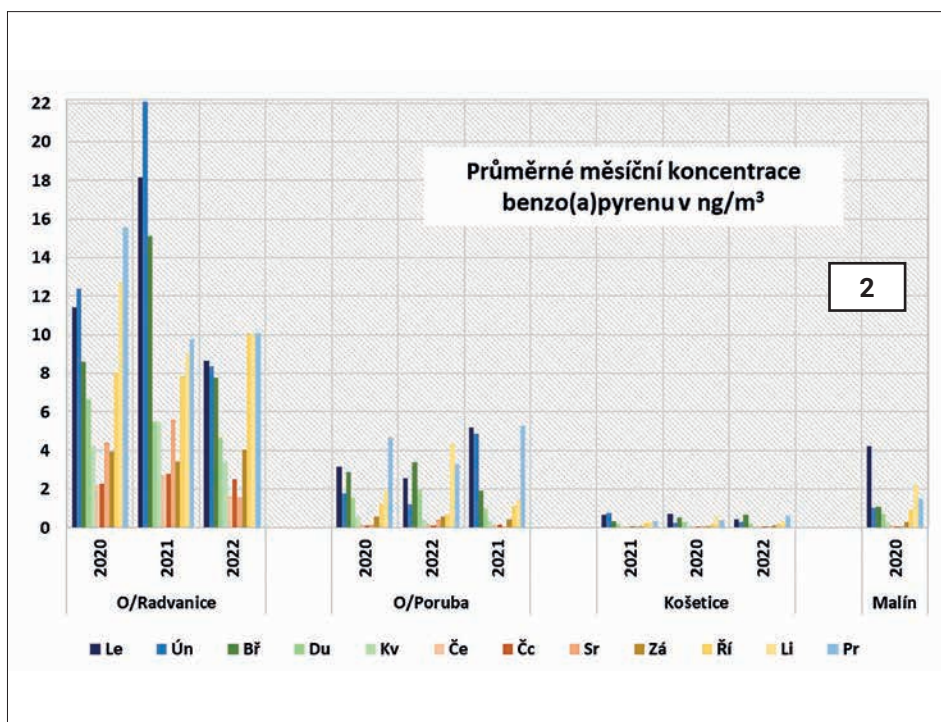

je stanice, na které byly ve všech třech letech naměřeny nejvyšší průměrné roční koncentrace PM₁₀ i PM_{2,5} ze všech stanic státní imisní sítě na území ČR, stanice Poruba-ČHMÚ je stanice s nejnižším znečištěním ovzduší na území Ostravy a stanice Košetice v okrese Pelhřimov je požadová stanice pro ČR s trvale velmi nízkou úrovní znečištění. (obrázky 1a, 1b, 1c, 1d)

Pokud jde o výsledky měření znečištění ovzduší benzo(a)pyrenem je nutno konstatovat, že situace je u této škodliviny poněkud horší. Na rozdíl od úrovně znečištění ovzduší PM₁₀ a PM_{2,5} (naměřené průměrné roční koncentrace dosahovaly u PM₁₀ 45–52 % a u PM_{2,5} 66–76 % hodnoty ročního imisního limitu 40 µg/m³ a hodnota denního imisního limitu pro PM₁₀ 50 µg/m³ byla překročena pouze v 11–48 % z povoleného počtu 35 dnů) byla na stanici Nový Malín v roce 2020 naměřena průměrná roční hodnota benzo(a)pyrenu 1,04 ng/m³ a to je hodnota nepatrně vyšší než hodnota ročního imisního limitu 1 ng/m³. **Obrázek 2** ukazuje průměrné měsíční koncentrace benzo(a)pyrenu naměřené v Novém Malíně v roce 2020 opět pro srovnání s koncentracemi naměřenými na ostravských stanicích Radvanice-ZÚ a Poruba-ČHMÚ a na požadové stanici Košetice.

Koncentrace benzo(a)pyrenu jsou na stanicích měřeny každý třetí den a **obrázek 3** ukazuje výsledky všech těchto měření naměřených na malínských stanicích v roce 2020.

Je vidět, že koncentrace vyšší než hodnota imisního limitu, byly naměřeny ve 32 dnech výhradně v topném období do 7. dubna. a potom od 19. října. Dne 30. prosince byla naměřena koncentrace 5,7 ng/m³, 5. a 8. ledna 7,4 ng/m³ a 2. ledna dokonce 12,7 ng/m³. Je zcela jasné, že nejen tyto, ale i další zvýšené koncentrace

benzo(a)pyrenu naměřené na malínské stanici jsou důsledkem rozptylu a transportu škodlivin z jejího okolí v závislosti na meteorologických podmínkách rozptylu. V místech odkud jsou tyto imise transportovány mohou být jejich koncentrace zřejmě významně vyšší a lze tvrdit, že jsou způsobeny především lokálními topeništi. Toto samozřejmě platí i pro území naší obce, jak ilustruje **obrázek 4**. Před nadcházejícím topným obdobím je tedy vhodné si připomenout, že při topení by se mělo používat pouze předepsané palivo. Tím je hlavně uhlí nebo čisté suché dřevo. Pálíte-li vlastní dřevo, dbejte na to, aby bylo pořádně vyschlé. S jeho vlhkostí klesá výhřevnost a rostou emise škodlivin (dřevo dostatečně vyschne

až během dvou let). Čím můžete a nemůžete topit, byste se měli dozvědět z dokumentace ke svému kotli. Pokud ji nemáte, zeptejte se revizního technika. V žádném případě do kamen nepatří plasty, vlhké či chemicky ošetřené (impregnované)

a průmyslové dřevo, staré palety či dřevotřískový nebo lakovaný nábytek, barevné letáky a časopisy, tetrapak, staré baterie, barvy, léky a pneumatiky. Dodržováním těchto pravidel každý z nás chrání zdraví své i všech občanů naší krásné obce.

Použité odkazy:

<https://www.chmi.cz/> >>> Ovzduší

<https://www.cistenebe.cz/>

<https://ceet.vsb.cz/vec/cs/smokeman-zasahuje/>

<https://primanapady.cz/clanek-28279-topna-sezona-aneb-7-veci-ktere-do-kamen-rozhodne-nepatri>

Zdeněk Blažek
občan Nového Malína

Milý sousede,

nelíbí se mi, jak topíš. Tím, že topíš nekalitně, ohrožuješ život můj i mé rodiny. Znečištění, které z Tvého komína vychází, je mimo jiné zdrojem **benzo(a)pyrenu**. Ten je přítomen v kouři ze spalování uhlí a dřeva. Kromě toho, že se jedná o **karcinogenní** látku (může způsobovat rakovinu), dráždí také oči, nos, krk a průdušky. Byly prokázány i negativní účinky na ledviny a játra. Do těla se dostává navázáním na jemné částice polétavého prachu (PM10 a menší). Studie na zvířatech prokázaly i vliv na snížení plodnosti a vývojové vady potomků.

Rád bych proto, abys změnil své návyky - nespaloval odpadky a topil správně - tak, abys neškodil sobě ani svému okolí.

K tomu by Ti snad mohlo pomoci vlastní svědomí a **Smokemanovo desatero správného topiče**:

1. Nebuď lhostejný k sobě ani ke svému okolí, zajímej se o to, co jde z Tvého komína.
2. Suš dřevo minimálně jeden až dva roky.
3. Nespaluj odpadky.
4. Nastav regulační klapky tak, aby vzduch mohl k palivu, oheň nedus.
5. Přikládej častěji menší dávku paliva než jednu velkou dávku za dlouhý čas.
6. Pravidelně čisti kotel a komín.
7. Používej moderní kotel či kamna.
8. Udržuj teplotu spalin za kotlem mezi 150 až 250 °C.
9. Nevyhazuj teplo oknem, nepřetápěj a top jen tam, kde potřebuješ.
10. Top tak, jak chceš, aby topil Tvůj soused.

Tvůj soused

www.cisty-komin.cz

www.cistenebe.cz

Provozní Nový Malín s.r.o. – provoz a stavební akce

Stavební úpravy zdravotního střediska Nový Malín.

Od loňského roku pokračujeme v rekonstrukci budovy. Od měsíce května jsou v provozu rehabilitace, zubařské ordinace a ordinace praktického a dětského lékaře. Lidé oceňují výtah, to byl jeden z hlavních důvodů, proč se s přestavbou začalo. V celé budově dochází ke změně otopného systému s tepelným čerpadlem a fotovoltaickými panely. Od června pracuje v zrekonstruovaných prostorách i pošta. V současné době dokončujeme stavební úpravy v knihovně a výdejně léků. Celá budova bude uvedena do provozu během podzimních mě-

síců. Dílo je hrazeno převážně z rozpočtu obce, celková částka bude činit cca 28 mil. Kč.

Výstavba retenční nádrže č. 4 – v lokalitě nad tratí směrem k Hrabšínu.

Od loňska provádíme výstavbu retenční nádrže č.4. Jde o průtočnou vodní nádrž s mokřadní lokalitou dle projektu Ing. Kateřiny Suchánkové. V současné době je stavba těsně před dokončením. Termín dokončení se z důvodu nepříznivých klimatických podmínek pro výstavbu posunul na podzim r. 2023. Cena díla je 1,8 mil. Kč, z toho výše dotace je cca 400 tis. Kč.

Revitalizace hřbitova Nový Malín.

V měsíci srpnu byla dokončena celková rekonstrukce smuteční síně. Projektovou dokumentaci vypracoval Ing. V. Vymazal. V rekonstrukci jsme započali na sklonku loňského roku. Byl vyměněn střešní plášť a zhotovena nová fasáda, vyměněna okna a vstupní dveře, nová instalace elektřiny a rozvodů vody a kanalizace. Byly zhotoveny nové obklady a dlažby. Prostory se díky stavebním úpravám zvětšily. Pietní místnost byla vyzdobena vitráží, kterou navrhla a vyrobila společnost Vitráže Brušník. Bylo nainstalováno nové ozvučení, které v případě potřeby bude možné přepnout i do venkovních prostor. Celá rekonstrukce byla hrazena z rozpočtu obce částkou necelých 5 mil. Kč.

Rekonstrukce MŠ Nový Malín čp. 503 a přístavba požárního schodiště včetně spojovacích koridorů.

Rekonstrukce má 2 etapy. I. etapa spočívá v demolici původního únikového schodiště, které bylo v havarijním stavu a výstavbě nového celozděného venkovního schodiště, včetně spojovacích koridorů. Z tohoto důvodu jsme naplánovali i nezbytné ostatní práce na staré budově MŠ – II. etapa. Z provozních důvodů jsme se pustili do bouracích prací a následovala montáž silnoproudých a slaboproudých rozvodů, instalace nových rozvodů vody a kanalizace, nového vytápění, dřevěných obkladů stěn a krytů topení. Následně probíhaly sádkartónářské práce, opravy vnitřních omítek, výmalby, nové vybavení kuchyněk a pokládka podlahových krytin. Tyto opravy započaly v květnu a 1. září děti opět nastoupily do nově zrekonstruovaných prostor. V této souvislosti bych rád poděkoval personálu školky za trpělivost a přizpůsobivost k nenadálým situacím, které dokončovací práce přinášely. V současné době probíhá výstavba únikového schodiště. Tato se bude provádět za provozu školky. Technologicky máme vše připraveno tak, aby byl chod školky od září zachován. Celá rekonstrukce bude hrazena z rozpočtu obce částkou cca 12 mil. Kč.

Plechý – rekonstrukce MK 2c za Tygrem a MK 61c – k Divišům.

Po loňské výměně vodovodu jsme v letošním roce osadili obrubníky a následně zadláždili 2 výše uvedené místní komunikace na Plechách. Položili jsme cca 1000 m² zámkové dlažby. Celá rekonstrukce byla hrazena z rozpočtu obce částkou 2,8 mil. Kč.

RN4

Zdravotní středisko

Zabezpečení provozu sběrného dvora a třídění odpadů.

Obecní společnost nadále zabezpečuje provoz sběrného dvora. Z ekonomických důvodů bylo k 30. 6. 2023 zastaveno třídění a následné lisování plastů a papíru. Papír i nadále svážíme našimi prostředky, za pomoci našich zaměstnanců jej nakládáme po obci a následně přímo odvážíme do Šumperka do sběrných druhotných surovin společnosti Metalšrot. Plast sváží po obci dle nově nastavených termínů soukromá společnost Marius Pedersen, roznos žlutých pytlů zabezpečuje do konce roku naše společnost.

Údržba zeleně a úklid obce.

Pracovníci údržby zeleně na náměstí osázeli travinami čtvercové záhony a levan-

dulí ostrůvek u cyklostezky. Během celého roku zabezpečují chystání obecních akcí, sekají trávu, plejí a udržují nasazenou zeleň. Zabezpečujeme i provoz kompostárny, nejvíce času strávíme štěpkováním navezených větví, proto jsme rádi, že dodržujete nastavená pravidla a třídíte zvláště větve a ostatní materiál.

Výstavba inženýrských sítí.

V letošním roce jsme dokončili výstavbu inženýrských sítí v Bludově. Výstavbu společně financovala Obec Bludov a soukromý investor. V současné době řešíme i výstavbu komunikace v této lokalitě.

Zasiťovali jsme i pozemky pro soukromého investora v naší obci, součástí díla je i dlážděná přístupová komunikace. Pro soukromé investory i v okolních obcích stavíme inženýrské sítě a provádíme stavební práce dle požadavků objednatelů.

Celkový objem prací činí částku cca 6 mil. Kč.

Výstavba optické sítě v Novém Malíně.

I v letošním roce pokračujeme s výstavbou optické sítě. Provádíme výstavbu páteřní sítě – pokládka chráničky, a to od zdravotního střediska – za bývalou karosárnu a dál v lokalitě „Luže“.

Současně díky spolupráci s firmou RPS otická s.r.o. a jejich zaměstnanci /Z.Sedláček a P. Kacar/, připojujeme jednotlivé klienty, kteří následně mo-

Demontáž schodiště dolní MŠ

Probíhající rekonstrukce knihovny

hou užívat službu internetu a televizního vysílání.

Obec tuto vybudovanou optickou síť pronajímá a za každého připojeného účastníka pobírá nájemné od provozovatele sítě. K 30.6.2023 bylo napojeno cca 700 RD a službu již využívá cca 400 klientů.

V letošním roce dochází k optimalizaci chodu obecní společnosti, ukončili jsme neefektivní činnost třídění odpadu na sběrném dvoře, některé zaměstnance jsme převedli na jinou práci, u jiných jsme neprodloužili pracovní smlouvy. Snažíme se vyplnit pracovní dobu u sezonních prací v případě nepříznivého

počasí - štípání a prodej dříví v prostorách dřevoskladu. Díky plánovaným úsporám chceme docílit lepších ekonomických výsledků.

Radek Malovaný
jednatel společnosti

Aktuální ceník palivového dřeva

Štípané sypané (25–33 cm)	m.j.	Cena včetně DPH (15%)
listn. tvrdé (DB, BK, JV, BR)	prms	1 800 Kč
jehličnaté nebo měkké listnaté	prms	1 300 Kč

prms: prostorový metr sypaný (délka polen 33cm)

Rozvoz vozidlem MAN - objem kontejnerů:	8 m ³ = 8 prms
	15 m ³ = 15 prms
Multikára M25:	2 m ³ = 2 prms

Při odběru minimálně plného kontejneru (8 prms) do 15 km od provozu štípání (dřevosklad v Novém Malíně) bude doprava zdarma. Při větší vzdálenosti bude dopočítána cena 40 Kč/km!

Při odběru do 2 prms /doprava multikárou/ do 15 km od provozu štípání (dřevosklad v Novém Malíně) bude cena dopravy 330 Kč.

Při větší vzdálenosti bude dopočítána cena 30 Kč/km!

Doprava kontejneru, nebo multikárou bude probíhat v předem dohodnuté dny dle objednávek do maximální vzdálenosti 20 km od dřevoskladu.

Uvedené ceny jsou včetně DPH.

SLEVY:

u délky polen 50 cm sleva 50 Kč/ z nakoupeného prms

OBJEDNÁVEJTE: Provozní Nový Malín s.r.o.

tel. číslo 588 881 971 e-mail: kuchtikova@novymalin.cz; kurilova@novymalin.cz

Co nepatří do odpadkového koše na veřejném prostranství?

Po obci máme rozmístěno 30 ks odpadkových košů, které jsou určeny na odhození papírků, papírů od zrovna zakoupených nanuků nebo použitých kapesníků. Nemyslela jsem si, že někdy budu dávat příspěvek do novin, kde budu popisovat, co patří do odpadkového koše na veřejném prostranství. Ale jak vidíte dle příložených fotografií, koše přetékají pytlí s domovním odpadem. Nedovedu pochopit toho, kdo dá doma „binec“ do igelitového pytlíku na odpady a nese ho za tmy do koše třeba k samoobsluze. Nemá doma popelnici? Nemá peníze na známku na jednorázový svoz? Na to si musí odpovědět ten, koho se to týká. Na některých místech máme koše na odpady malé, protože krabice od rychlého občerstvení se do stávajících košů nevejdou. Někdo se občerstvuje a přitom se kochá pohledem na krajinu nebo hladinu rybníka (vyhlíd-

ka nad Malínem-raketa anebo třeba posezení u Poldru). Je nepochopitelné, že ten, kdo si občerstvení doveze, obal zase neodveze s sebou a snaží se ho za každou cenu zbavit hned na místě.

Stejně neutěšeně to minimálně jednou týdně vypadá i na místech u kontejnerů na tříděný odpad, kterých máme v celé obci šest. Největší nepořádek řešíme pravidelně u zahrádek směrem na Poldry.

Jsou tu pytle s domovním odpadem, igelitové pytle s plechovkami od piva Zlatý bažant, staré kočárky a větší kusy odpadu, které někdo odloží ke kontejnerům a spoléhá, že zaměstnanci PNM vše uklidí. Velké kusy skla bývají i u ostatních kontejnerů. Chceme mít pěknou a uklizenou obec, tak proto něco dělejme...

Lenka Tylová, místostarostka obce

Obecní prázdninová školka

Letošní prázdninovou školku jsme tentokrát pojali trochu jinak než předchozí roky. Provoz moc dobře zabezpečovaly zaměstnankyně z obou mateřských škol a tým doplňovaly brigádnice. Z důvodu loňského zájmu o prázdninovou školku jsme pro letošek otevřeli 2 oddělení. Nemilým překvapením byly neštovice, které řádily těsně před zahájením školky a pak taky rodiče, kteří svoje přihlášené děti bez omluvy do školky neumístili. Celkem nám do 2 oddělení nakonec chodilo 20 dětí. Proto bych chtěla apelovat na rodiče, že obec vynakládá nemalé prostředky na zajištění těchto 14 dnů, kdy je o děti postaráno a že prázdninová školka není úplnou samozřejmostí.

Hlavním tématem programu pro děti bylo „Z pohádky do pohádky.“

Děti si tvořily vlastní knihy z tradičních pohádek, například na motivy Perníkové chaloupky, Červené Karkulky a podobně. Ty si pak odnesly domů i s vlastnoručně vyrobenými záložkami

do knih, které si ještě orazítkovaly svými jmény. Děti také celý týden stavěly hrady a zámky z kostek, i když nutno dodat, že tato činnost více bavila klučičí skupinu. Holčičky spíše kreslily omalovánky a lepily nálepky. Kluci se k nim, ale také rádi přidali, a tak všichni mnohdy pracovali společně.

Celotýdenní program byl vždy pro obě oddělení zakončen pohádkovou stezkou, kdy větší děti zapisovaly správné odpovědi na kartičku a celá třída plnila úkoly, které pobavily i dospělé. Na zá-

věr nás nejstarší děti dovedly ke dvěma pokladům; jeden poklad byl v podobě pohádkových medailí a ten druhý zas schovával sladkou odměnu a nálepky z pohádek.

Věříme, že si všechny děti pohádkovou školku užily. Pro nás dospělé to byl skvělý zážitek a už teď se těšíme na příští prázdninovou školku.

Lenka Tylová – místostarostka obce
Kristýna Vepřková – paní učitelka

Informace pro občany k vsypové loučce a k nově zrekonstruované smuteční síni na veřejném pohřebišti v Novém Malíně.

Vsypová loučka:

Na hřbitově v Novém Malíně je v současnosti možné využít nově zřízenou vsypovou loučku, která je umístěna v zadní části hřbitova. Má elipsovité tvar o rozměru 10,5 x 8,1 m. Je ohraničena betonovou palisádou vystupující nad okolní terén o 25 cm. Kolem vsypové loučky je ze všech stran mlatový chodník. Povrch vsypové loučky je opatřen trávničkem. Vedle vsypové loučky je vybudována stěna s kamennými žulovými deskami, na kterých budou umístěna jména zesnulých. Vsyp se bude provádět tak, že do vyhloubené jamky se při smutečním obřadu vsype popel zesnulého. Upravený drn z vyhloubené jamky se po obřadu vrátí zpět na původní místo. Do jedné vsypové jamky lze provést pouze jeden vsyp a to vzhledem k hloubce zeminy.

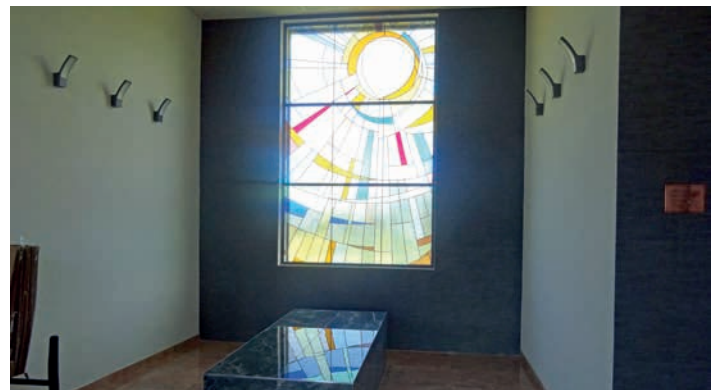
Vsyp bude pro provozovatele pohřebiště provádět firma Pavel Dvoutletý – Pohřební služba Requiem. Podrobnější informace pro zájemce o vsyp jsou uveřejněny na obecních stránkách a na hřbitově ve vývěsce.

Smuteční síň:

Stávající smuteční síň byla vystavěna na hřbitově v Novém Malíně v roce 1974 dle návrhu pana Jiřího Vočky. Stavba byla vybudována v rámci akce „Z“. S postupujícím časem stavba ztrácela na atraktivnosti a v současné době se zde konaly pohřby pouze sporadicky. V rámci revitalizace hřbitova došlo v průběhu let 2022 až 2023 ke kompletní rekonstrukci smuteční síně. Stavební úprava smuteční síně si kladla za cíl ponechat funkční a osvědčené prvky. V rámci estetického zhodnocení stavby byly upraveny nové povrchy podlah, stěn a stropů. Smuteční síň je vybavena novým mobiliářem. V neposlední řadě došlo k modernizaci a rozšíření stávajícího sociálního zázemí, které je upraveno jako bezbariérové.

Věříme, že stavebními úpravami se smuteční síň vrátí mezi stavby, které budou chloubou občanské vybavenosti v obci.

Jiřina Cvečková

Provozní má dřevosklad ... a co s ním dál?

Tak už jsme mohli oslavit roční výročí koupě areálu malínského dřevoskladu naší obecní společností. Nákup se od začátku jevil a jeví jako značně rozporuplný. Nakupovalo se za zjevně poněkud přemrštěnou cenu skoro 41,5 milionů Kč v době, kdy ceny realitního trhu byly na maximální úrovni. Nakupovalo se částečně na úvěr v době, kdy úrokové sazby bank byly a jsou na dlouhodobém maximum. O koupi tak drahé investice se zastupitelé obce dozvěděli jen tak mimochodem,

když se po nich chtělo odhlasovat ručení majetkem obce za následné splátky za areál v letech 2023 a 2024.

Kupní cena se splácí po částech. První splátku pokryl v roce 2022 úvěr ve výši 20 milionů Kč, který si Provozní Nový Malín s.r.o. vzala u ČSOB. Splácet se bude dluh od roku 2024, zatím jen měsíční úrok dosahuje částky zhruba 130 tisíc Kč, tj za rok zhruba 1,5 milionu korun. Celkové náklady úvěru při třicetileté splatnosti pak v konečném důsled-

ku dosáhnou násobku vypůjčené částky. Jediné, z čeho může PNM splácet úroky a posléze i jistinu úvěru, jsou zdroje z její podnikatelské činnosti. Výnosovost za dobu dosavadní existence společnosti ale nevykazuje zjevně dostatečné zdroje k úhradě úroku a později i jistiny úvěru. Protože většinu výnosů má PNM z zakázek pro obec Nový Malín, logicky vyplývá, že se výnosovost smluv PNM s obcí bude muset nejspíše dost výrazně zvýšit a to lze jen dost výrazným zdražením.

Nakonec tak vše nějakou formou zaplatí obec na úkor jiných a asi i potřebnějších investic.

Druhá splátka ve výši 10 milionů Kč se hradí letos. Pět milionů je podle vyjádření pana starosty a paní místostarostky v rozpočtu „odloženo“ na kapitálový vklad obce do společnosti. Další pět milionů pak prý dá PNM z vlastních zdrojů, tedy rozuměj z peněz „vydělaných“ zase na obci. Zjednodušeně řečeno, opět to celé zaplatí obec na úkor potřebnějších záležitostí.

Zbylé doplatky se pak ve dvou částkách musí uhradit v roce 2024. Jak budou uhrazeny tyto splátky v příštím roce je dosud velkou záhadou a řešení je zahaleno mlčením. Za doplacení splátek roku 2023 a 2024 ručila a ručí prodávajícímu přímo obec svým jiným majetkem.

Obrovskou neznámou je samozřejmě využití areálu dřevoskladu do budoucna. Nákup nebyl podložen žádným jasným a průkazným podnikatelským či jiným záměrem, který by kohokoliv přesvědčil a jeho smysluplnosti. Zastupitelstvu nikdo nic takového nepředložil. Jakákoliv kalkulace návratnosti tak obrovské investice zřejmě neexistuje. Veškeré informace, které má zastupitelstvo obce k dispozici, vykazují výrazně spekulativní a neujasněný charakter úvah rady obce a vedení společnosti ve vztahu k nákupu areálu. Všechny další dotazy směrem k vedení společnosti a obce nevedou k jasné odpovědi a neukazují žádnou další vizi nakládání s tímto majetkem. Mlhavé náznaky a neurčitá vyjádření odpovědných osob dokazují spíše absolutní neexistenci jakékoliv koncepce a reálného záměru. Poněkud zmatené odkazy na možné využití plochy v souvislosti se známými i předpokládanými budoucími požadavky v pravidlech řešení odpadového hospodářství obcí se jeví jako nereálná přání zcela mimo nejpravděpodobnější směry dalšího vývoje. Na to, aby zde vznikl nějaký meziskládek stavebních materiálů PNM, jde o příliš nákladnou investici. Pokud navíc v rámci úsporných opatření státu dojde k snížení objemu poskytovaných dotací i pro obec

a nebude možné čerpat a utrácet peníze na investice v rozsahu jako doposud, je třeba počítat spíše s určitým omezením aktivit PNM. Tento pokles, vedoucí i k personálním opatřením, je na firmě patrný už dnes. Tím by zřejmě měly poklesnout i požadavky a nároky společnosti na provozní a skladovací plochy a prostory. Schopnost společnosti PNM získávat zakázky mimo vztahu s obcí Nový Malín je minimální a lze těžko předpokládat zvýšení její konkurenceschopnosti na volném trhu a tím i nárůst objemu jejích činností.

Realita je zatím taková, že obec už vlastní funkčně a finančně neúplně dořešený areál cihelny, k tomu obecní společnost vlastní areál bezkonceptního dřevoskladu. Obojí financované z úvěrů a otevřeně či skrytěji placené z rozpočtových zdrojů obce. Je třeba si navíc uvědomit, že zvláště u dřevoskladu, ale i u cihelny, to kupní cenou nemusí končit. Jakékoliv další smysluplné využití bude vždy vyžadovat rozsáhlé investice stavebního nebo technologického rázu v řádu až desítek milionů korun, má-li být dosaženo alespoň minimální efektivnosti vynaložených prostředků. Pokud se v cihelně skutečně povede větší část pozemků rozprodat dále, mohla by být vyřešena alespoň tam návratnost vstupní investice a obci zůstane méně perspektivní, ale pro veřejné účely využitelná část tamní plochy.

Co se bude dál dít na dřevoskladu, je nejspíše ve hvězdách. Aktuální pronájem částí ploch různým subjektům nezaplatí ani polovinu úroků z loňského úvěru. Kde při své produktivitě vezme PNM peníze na další splátky prodávajícímu a na úroky a splátky jistiny úvěru, když jejím skoro jediným zdrojem příjmů jsou činnosti pro vlastní obec? Odpověď je jednoduchá. Vše zaplatí obec, tedy my všichni. Forma může být různá, ale dopady jsou vcelku jasné. A z čeho se zaplatí potřebné investice do dalšího využití areálu? Jak hluboká může být obecní kapsa?

Ing. Pavel Boucký

Zadluženost a rozpočtová odpovědnost

Podle údajů Ministerstva financí ČR za rok 2022 se obec Nový Malín řadí mezi obce porušující pravidlo rozpočtové odpovědnosti. Dokládají to následná čísla:

Saldo příjmů a výdajů po konsolidaci	-15.551.182,40 Kč
Dluh obce	52.453.519,17 Kč
Dluh na obyvatele	14.473,93 Kč
Pravidlo rozpočtové odpovědnosti	62,68 %

To by se nejevilo až tak negativně, mezí údaj pro překročení pravidla rozpočtové odpovědnosti je stanoven na 60% a překročen byl o 2,68%. Ale i tak už to ukazuje varovně vztyčený prst směrem k hospodaření obce. Pro vysvětlení, pravidlo rozpočtové odpovědnosti představuje podíl dluhu obce k průměru ročního příjmu obce za poslední čtyři roky.

Horší je ale jiná skutečnost a to, co není ve výkazech obce vidět. Mimo dluh obce je tu další dluh, tentokrát obecní společnosti Provozní Nový Malín s.r.o.. Ta si na koupi dřevoskladu vzala úvěr u ČSOB ve výši 20.000.000,- Kč. Vzhledem k vlastnické vazbě společnosti na obec a její skoro výhradní závislosti na zakázkách a příjmech od obce je jasné, že onen dluh bude do budoucna více či méně skrytě umořovat obec nebo spíše její peníze „nalité“ do PNM. Pak tedy ale reálně dluh obce ke konci roku není nějakých 52,5 mil. Kč, ale 72,5 mil. Kč. To už je dluh na obyvatele 19.992,- Kč. Vztaženo na vyjádření pravidla rozpočtové odpovědnosti jde o údaj cca 86,58% a to už vypadá podstatně dramatičtěji. Kdyby se jednalo o peníze spojené s jasným investičním záměrem a s jasnou účelností a návratností, nemusel by to být až takový problém. Ale zjevně nepromyšlený spekulativní charakter nákupu pozemků v areálech cihelny a dřevoskladu a mnohé další obecní akce toto vše staví do podstatně negativnějšího světla.

Ing. Pavel Boucký

Příspěvky v této rubrice vyjadřují pouze názor jejich autora.

Nejde o oficiální informace vydavatele Malínských novin.

Pavučina osudu – Vzpomínky nevyhasnou

U příležitosti 80. výročí uctění památky obětí vypálení české obce Českého Malína na Ukrajině Volyni roku 1943, byla 14. a 15. července 2023 uveřejněna v Sokolovně divadelní hra režisérky Dariny Martinovské Pavučina osudu.

Hra představuje vzpomínkový příběh přeživších z Českého Malína, který se ve stejném čase prolíná s příběhem obyvatel Frankštátu v Sudetech, kam většina přeživších Malínské tragédie následně odešla budovat nový domov. Autorka tak připomíná nejen utrpení Čechů na Volyni a jejich hledání nového domova ve své původní vlasti, ale i těžkou situaci odehrávající se v ten samý čas na území, kde později našli volyňští domov – v Sudetech.

Josef Řepík, kterému bylo v době tragedie 9 let, v roli vypravěče vypráví o životě na Volyni, kde vedle sebe žili Češi, Poláci, Ukrajinci a další národnosti až do osudného 13. července 1943. Současně na pódiu probíhá stejný obyčejný život české rodiny ve Frankštátu do chvíle, než jsou jeho němečtí občané odsunuti, obec je doosídlena a přejmenována na Nový Malín na památku vypáleného Malína na Volyni.

Náročné představení navíc autorka nastudovala s lidmi, kteří většinou stáli na divadelních prknech poprvé a žádné herecké zkušenosti neměli. Na divadelním představení se podílel divadelní soubor Blud v tyátru z Bludova, metalová kapela Snaefell jak herecky tak hu-

debně a dobrovolníci z Nového Malína a blízkého okolí, včetně dětí.

Představení bylo nazkoušeno pouze pro dvě představení, která proběhla v rámci pietní vzpomínky. Na přiloženém QR kódu jej můžete zhlédnout z obecních stránek, kde je umístěno v „kalendáři akcí“.

PAVUČINA
OSUDU

Současně s těmito dvěma premiérami byl představen videoklip kapely Snaefell, jejíž někteří členové mají také volyňské kořeny. Rozhodli se tak uctít památku tragédie z Českého Malína touto živou

vzpomínkou v přesvědčení, že by se na tyto události nemělo zapomínat. Píseň nazvali „Vzpomínky nevyhasnou“ a můžete si ji přehrát na přiloženém QR kódu.

VZPOMÍNKY NEVYHASNOU

Dana Nimmerrichterová

PaedDr. Darina Martinovská

nar. 1. října 1947

Teplice – lázně v Čechách

Učitelka, režisérka, výtvarnice,

loutkářka, autorka scénářů,

didaktických pomůcek a knížek pro děti.

Vystudovala Pedagogickou fakultu

Univerzity Karlovy a Divadelní akademii

múzických umění.

Tatínek a bratr byli jedni z mála

přeživších Malínské tragédie

na Volyni.

Paní Martinovská, letos u příležitosti pietní vzpomínky 80. výročí vypálení Českého Malína na Volyni jsme mohli zhlédnout Vaši divadelní hru PAVUČINA OSUDU.

Co Vás vedlo k jejímu napsání a kdy tato myšlenka vznikla?

Už velmi dávno, ale konkrétně se to mýslím začalo rýsovat po pietě v roce 2015, nebo 2016 v Novém Malíně, kdy jsme seděli v zasedací místnosti OÚ a probírali, jak pieta probíhá. Hodně mě zasáhla jedna věta pamětnice - obyvatele Nového Malína a nejen je to bohužel příliš nezajímá. Prostě probíhá „nějaká akce“. Při tom lze stále dokola vzpomínat a připomínat slova klasika „o národu, který zapomene na svou minulost je odsouzen ji opakovat“... Pro mne osobně se vše ještě umocnilo, když jsem slyšela projev jedné senátorky, která ani nevěděla, kam jí přivezli, přečetla připravený papír, který jí podstrčil její asistent. Na závěr popřála obyvatelům Českého Malína, aby už nic takového nemuseli zažívat... Vůbec formální projevy byly stále dokola a někdy i trapné. Mě osobně urážela přítomnost a projevy komunistů, kteří mého tatínka a další Volyňské Čechy obvinili z rozvracení republiky a v roce 1949 zavřeli. Piety se dokonce zúčastňují i bývalí příslušníci STB.

Říkala jsem to všem okolo a s mnoha jsme dospěli ke společnému přesvědčení, že by bylo dobré vymyslet program tak, aby přilákal obyvatele nejen NM, širší veřejnost ale zejména mladé. Ten-

krát jsem řekla, že já - tím, že celý život dělám divadlo, tak si umím představit třeba nějaké představení s námětem, který slábne v paměti lidí.

Velkým inspirátorem mi byl přítel Josef Řepík, v době tragédie Českého Malína devítiletý chlapec. S ním jsme dali dohromady dvě malé brožurky „Lidice Volyňských Čechů“ a „Josífek z Českého Malína“. Obě jsou už rozebrané. Při jeho vyprávění o životě na Volyni, o životě v Českém Malíně jsem přejala jeho urputné přesvědčení, že se na tuto krutou událost nesmí nikdy zapomenout. Jezdili jsme spolu na Volyň, jezdili jsme spolu přednášet, sbírali jsme vše, co by mohlo připomínat Volyň a zejména Český Malín. Samozřejmě nejvíc inspirace jsem našla u nás doma po tatínkovi, i když ten po návratu z vězení nechtěl s nikým o ničem mluvit. Jeho naděje vyhasly.

Hra tedy vychází ze skutečných událostí?

Ano, jmenuje se PAVUČINA OSUDU, původně Rozpůlené srdce. Volyňští Češi mají rozpůlené srdce, jak říkal můj tatínek a také smutně poznamenával, že domov byl na Volyni, ale vlast je v Čechách. Můj tatínek - Josef Martinovský, autor Kroniky Českého Malína, těžce nesl fakt, že vznikem Nového Malína byla v podstatě vymazána z mapy světa obec Frankštát, jejíž obyvatelé také neměli snadný život a osudy. Myslím, že proto zůstal v Žatci a tam se snažil o vybudování pomníku malínským obětem a udržování památky, přestože původně jsme měli bydlet v Novém Malíně.

Nejde o klasickou hru, takovou jako můžeme vidat v divadlech. Čím se Vaše hra liší? Jaký je to žánr?

Celé jsem to sepsala já, takže jsem autor scénáře hry. Samozřejmě je tam mnoho inspirace dobovými kronikami jak Frankštátu, tak Českého Malína, o které jsem se již zmínila. Inspirovaly mne hodně dopisy, vzpomínky, vyprávění, knihy a filmy o Volyni, apod. V nich jsem našla hodně příběhů, které se ani do hry nevešly. Původně měl scénář 4 části a představení by trvalo téměř 4 hodiny...-) A žánr? Lze to označit jako divadelní vyprávění s hranými epizodami a dokumentárními prvky...

Vy jste k nastudování hry jezdila opravdu nemalou dálku za Vašimi herci – neherci. V jakém čase se Vám hru podařilo nastudovat a jak náročné to pro Vás bylo?

S těmi, co byli ochotni se zapojit, jsme zkoušeli v Sokolovně v Novém Malíně a intenzivní doba začala někdy před Vánoci 2022, kdy už všichni měli přečtenou první verzi scénáře a už začali tušit o co jde a co to asi bude. Měli zákaz zatím se učit texty nazpaměť, protože já jsem takový podivný autor a režisér ... stále něco měním, opravuji, upravuji a „šiju“ to tzv. lidem do pusy. Nechci, aby deklamovali něco na jevišti, čemu vnitřně neporozumí. Chci prostě, aby rozuměli textu a zejména věděli, komu a proč to říkají. Takže postupně vznikala lednová, březnová, dubnová, květnová... verze © Jezdila jsem na zkoušky z Hodkovic nad Mohelkou, kde bydlím a většinou jsme o víkendu zkoušeli, protože všichni ti

úžasní ochotníci - v pravém slova smyslu ochotní - jsou zaměstnaní, mají rodiny, povinnosti jinde. Máme mezi sebou hasiče, záchranáře, učitelky, manažera, úředníky, podnikatele ... no prostě lidská směs. Zapojili jsme i děti. Bylo to náročné, ale jedinečné, ojedinělé a asi neopakovatelné. Všem jsem velmi vděčná, že to všechno se mnou vydrželi.

Představení Pavučina osudu má opravdu vážné téma. Jak byla diváky pochopena a jaké jsou na ni ohlasy?

No prostě je to 80 let od vyvraždění Českého Malína na Volyni. Důležité výročí, důležitá vzpomínka. Jak jinak připomenout těžký osud nevinných obětí než je oživit na jevišti? Navíc jsem do inscenace vsunula příběhy obyvatel Frankštátu a momenty z přejmenování na Nový Malín. Ty příběhy se prolínají, souvisí spolu a jsou si velmi podobné. Téma je věčné - ztráta nejcennějšího, co máme.

Co dál? Nevím.

Nápadů je mnoho. Jsme žádáni, osloveni, vyzýváni k opakování, k hostování... Jenže já ze zkušeností bohužel vím, co to znamená něco takového „zprodukovat“ a zorganizovat, to vyžaduje té-

měř jednoho člověka na plný úvazek, který by byl ochoten se toho ujmout. To bohužel nemáme a také to vyžaduje nemalé finance na náklady spojené s cestou, ubytováním, s půjčením kostýmů... atd. Všichni ti, co se zúčastnili, to dělali zdarma a odměnou jim byl jen potlesk v sále a milá slova uznání. Věnovali tomu spoustu času a zejména čas je ten limit - ti lidé nemohou jen tak z práce...

Vaše hra je opravdu výjimečná v mnoha ohledech. Jedním z nich je i to, že byla nazkoušena pro pouhá dvě představení. V pátek 14. července měla premiéru a hned následující den derniéru. Existuje možnost, že ji bude možné ještě někdy zhlédnout?

Opravdu nevím, můj vnitřní pocit je, že bychom to mohli zopakovat třeba někdy na jaře, opět v Sokolovně. Třeba pro žáky školy, studenty, zájemce nebo pro ty, kteří spolu s námi jsou přesvědčeni, že připomínat osudy našich předků, historii našeho národa má smysl a význam. A reakce? Jedním slovem neuvěřitelné. Trochu jsme se báli, že lidé v dnešní době spíše od vážných témat utíkají, ale byli jsme přesvědčeni - doufali jsme, že

nám diváci porozumí. To se stalo. Jsem šťastná, že to vše - i když to stálo hodně sil - mělo smysl. Jak pro ty, kteří vstoupili do rolí a byli ochotni učit se věci, které v životě nedělali, tak pro ty, kteří přišli, přijeli a zhlédli naše představení.

Jaký nejsilnější dojem nebo vzpomínku si z tohoto nelehkého počínu odnášíte?

Jsem šťastná, že to takhle dopadlo a doufám, že by to mohlo otevřít nový náhled na nový - jiný způsob vzpomínkových slavností. Ano - tradiční uctění památky je jistě na místě, ale je nutné ještě něco k tomu... třeba tak, aby se to dozvěděla a chtěla dozvědět širší veřejnost. A ještě - pro mne je to osobní pocit, že si myslím, že by na mě táta a Josífek Řepík byli pyšní. Skvělou tečkou je klip kapely Snaeffel Vzpomínky nevyhasnou. Píseň, napsaná s pokorou, s geniálním hudebním nápadem, která chytí za srdce přes žánry a generace.

Rozhovor vedla
Dana Nimmerrichterová

Pietní vzpomínka na vypálení Českého Malína na Volyni pohledem kapely Snaeffel

Nápad napsat píseň k uctění této tragické události vzešel u příležitosti pietní vzpomínky v Novém Malíně v roce 2018, kdy bylo připomínáno 75. výročí vypálení Českého Malína na Volyni. Již od začátku neměla kapela v plánu napsat pouze píseň, ale i vydat videoklip, který by povědomí o této tragické události rozšířil hlavně mezi mladší generaci. Proto k tvorbě textu i klipu kapela přistupovala opravdu zodpovědně. Text byl mnohokrát přepisován a upravován, než dospěl do finální podoby. Píseň byla nahrávána ve dvou studiích, nejprve ve studiu Dark Sight v Praze a finální verze a mix ve studiu Davida Spilky v Olomouci. Velký dík za pomoc patří také Aleně Mátychové, která nazpívala ženský doprovodný vokál.

Některé záběry připravovaného klipu měly být natáčeny přímo v Českém Malíně na Volyni, ale člověk míní... Záběry z vesnického života před tragédií tak byly natáčeny v Podorlickém skanzenu v Krňovicích, jehož majitelům se sluší ještě jednou, touto formou alespoň na

dálku, poděkovat za vstřícnost, ochotu a hlavně pevné nervy při natáčení některých scén. Zbytek scén byl natáčen v Novém Malíně a jeho okolí. Režie klipu „Vzpomínky nevyhasnou“ se ujal kame-

raman a režisér Michal Skořepa, který v dnešní době patří mezi elitní tvůrce videoklipů významných českých kapel. Jak se dílo podařilo, může každý posoudit a zhodnotit na YouTube. Závěrem je

Těsně před představením

třeba poděkovat všem, kteří se na realizaci této písně a klipu podíleli, zejména Obci Nový Malín za pomoc a hlavně finanční podporu, bez které by uvedené dílo nespátřilo světlo světa. Ještě jednou moc děkujeme

Jak již bylo psáno, píseň, ani klip se nerodili snadno, ovšem výsledek je opravdu hodný být považován za uctění a živou připomínku Malínského tragédie. Bylo nám ctí, že oficiální představení klipu bylo zahrnuto do doprovodného programu pietního aktu při vzpomínce 80. výročí vypálení Českého Malína na Volyni.

Kapela Snaefell byla z kraje letošního roku oslovena paní Darinou Martinovskou s pomocí hudebního doprovodu k divadelnímu představení „Pavučina osudu“. Málokdo z nás v tu dobu byt jen tušil, že se svým souhlasem stává nejen hudebníkem, ale i „nehercem“ v tomto představení. Naše dílo „Vzpomínky nevyhasnou“ bylo uváděno i v souvislosti s tímto představením a ovace plné Sokolovny a mnohdy i slzy v očích diváků nám byly tou největší odměnou a potvrzením, že se nám záměr vydařil.

Naživo mohli fanoušci tuto píseň vyslechnout v rámci našich vystoupení v Bludově a Dolních Studénkách a zřejmě největší poctou bude pro nás zahrát tuto skladbu na příštím ročníku festivalu Masters of Rock ve Vizovicích.

Jiří Hýbl, manager

Natáčení Vzpomínek

Představení klipu

Z natáčení

Dětský den

V sobotu 27. května se v areálu Sokolovny konal dětský den, tentokrát na téma sport. Děti si vyzkoušely kličkovat s fotbalovým míčem, zahrát Petangue a ping pong. Zaskákaly si panáka, vyzkoušely si, jak udržet rovnováhu a svoji zručnost procvičily při vyplétání klíčenky mini-pálky, kterou si pak za odměnu odnesly. Po splnění všech úkolů čekala na všechny zúčastněné malé sportovce bohatá tombola.

Hřebem programu dětského dne, který se všichni těšili, byly pěnové radovánky z proudnice našich dobrovolných hasičů. Počasí nám přálo a tak si všichni malí a mnohdy i velcí, mohli sněhově bílé hromady pěny užít naplno. V jednu chvíli to na Sokolovně vypadalo, že přišla na návštěvu královna Zima. Děti obalené pěnou běhaly všude. Naštěstí i tu pomohli naši hasiči a děti nám zase opláchlí hasičskou hadicí. Děkujeme jim za tuto zábavnou kratochvíli.

Dále si děti mohly užít obří nafukovací skluzavku, střelnici, nechat si malovat na obličej nebo vyrobit odznáček dle vlastní fantazie. O skvělé občerstvení se opět postaralo duo Frolík a Vohralík a naše báječné knihovnice připravily domácí limonádu a výborné domácí sušenky a muffiny. K tanci i poslechu zahrál DJ Peet V.

Dana Nimmerrichterová

Burger fest

Vážení přátelé, dostal jsem možnost zhodnotit a napsat pár řádků o II. ročníku Burgerfestu, který se uskutečnil v sobotu 1.7.2023.

Rád bych tímto poděkoval všem, kteří na akci přišli a bavili se. Vzhledem ke zkušenostem s organizací prvního ročníku jsme se chtěli poučit z chyb a tento projekt vzít pevně do rukou.

Myšlenka a nápad přijít s něčím novým, co tady v Malíně ani blízkém okolí nebylo, se v naší hlavě zrodila minulý rok. Cílem bylo nabídnout lidem, kteří se rádi setkávají, kvalitní jídlo a dobrou zábavu tak, aby se po covidové pauze mohli zase pobavit, sejít se a užít si gastronomii, hudbu, soutěže a výhry v tombole.

Počasí vyšlo na jedničku, byl krásný letní den. Lidé chodili od rána, pivo teklo proudem, areálem se nesla vůně masa na grilech a lidé spokojeně hodovali a bavili se.

Nyní k samotné akci. Začínali jsme v 11.00 hodin, nutno pochválit dochvilnost stánkařů. Vzhledem k příjemnému počasí už od rána chodili lidé, ochutnávali burgery a bavili se. K dispozici byl navíc pro děti skákací hrad a workshop u stánku „Pálí nám to“. U vstupného jsme pak rozdávali drobnosti jako dárek a poděkování.

Z programu stojí za to vyzdvihnout soutěže. Soutěž v pití tupláku (litr piva) na čas vypil vítěz za cca 5 vteřin, což byl vskutku neuvěřitelný a obdivuhodný výkon. Za tento výkon si šampion odnesl malý soudek piva Budvar.

V rámci programu rovněž stojí za zmínku vystoupení kouzelníka Davida Strašila, kdy diváci se zatajeným de-

chem mohli sledovat perfektně zvládnuté triky. Kouzelníka považuji za příjemné obohacení programu.

Co se týče hlavní soutěže, jednalo se o soutěž o nejlepší burger a to ve dvou kategoriích - dle veřejnosti a dle poroty. Lidé měli možnost odevzdat za každý objednaný burger hlas se známkou 1-5 jako ve škole. Následně jsme spočítali součet známek, vydělili počtem lístků a nejnižší průměr vyhrál. Dle veřejnosti se potom celkovým vítězem stal Cakir's Burger, druhé místo obsadil Martin Frolík a třetí místo Můj SENDvič. Nutno říci, že celkové pořadí bylo velmi vyrovnané a o umístění rozhodovaly desetiny.

Den vyvrcholil soutěží o nejlepší burger dle poroty. Ta sestávala z velezkušených restaurátérů, kterými byli manželé Jarda a Eva Weinlichovi, Maruška Blažková Zajícová a p. Jiří Šolek. Vítězem dle přísných kritérií se stal Martin Frolík, který tak jako amatér sebral cenný skalp profesionálům. Druhé místo obsadil Cakir's Burger a třetí místo Můj SENDvič. Po soutěži ještě proběhla tombola o poukazy do restaurací a další ceny. Následně probíhal taneční večer s hudbou.

A jak taková akce vzniká? Věřte, že uspořádat něco takhle velkého je organizačně velmi náročné. Dvojnásob to platí v případě, kdy se tímto neživíte, máte zaměstnání na hlavní pracovní poměr, rodinu, děti a spoustu dalších starostí. Přesně tohle je náš případ. Snažili jsme se akci prioritizovat a s přípravou jsme prakticky začali rok předem, kdy bylo nutné oslovit stánkaře. My oslovili několik šumperských restaurací a nakonec se na akci prezentovaly nejznámější šumperské podniky z oboru: Cakir's Bur-

ger, Bistro J&J a Můj SENDvič. Z amatérů pak Martin Frolík a Jarda Buček, jehož stánek s PULP FICTION burgerem rozhodně stojí za zmínku. O výbornou kávu se postarala kavárna Pikola.

Dále se musí řešit, co a kde na dané akci bude stát, pro kolik lidí budeme akci koncipovat a jaký rozsah bude. Zároveň se řeší marketing, plakáty, reklama a posty na sociálních sítích atd.

Důležité být domluvený s pivovarem a zavčas mít zamluvené beerbary. Je potřeba kontaktovat obec, zajistit posezení, celkovou organizaci, pronájem areálu a jeho přípravu. Nutno řešit elektrické připojení, vzhledem k velké spotřebě spotřebičů. Co se týče příprav, tak tam je skutečně nutné jít do detailu, scházet se, plánovat a hlavně se snažit být precizní a na nic nezapomenout. Několik schůzek za rok a hlavně příprava. Samozřejmě je, že potřebujete spoustu lidí, kteří s vámi na projektu spolupracují a jsou srdcem, tělem i duší celé akce.

Následně, v den D, už spoléháte na Pánaboha, že vám udělá pěkný den, že vám přijde dost lidí, aby se akce vydařila a nakonec, že všichni budou spokojeni.

Pro nás organizátory to je motivace do budoucna, abychom v dané akci pokračovali. Musím vyzdvihnout zajištěnost stánků, kdy díky široké škále stánků a pivních stánků jsme se i přes velkou účast vyhnuli frontám. To je dle mě alfa a omega úspěšně zvládnuté akce. Pokud porovnáme s akcemi v okolí, tak jsme zde udělali skutečně dobrou práci. V nastaveném trendu budeme dále pokračovat.

Chtěl bych znovu poděkovat všem účastníkům, stánkařům, porotcům a všem, kteří se na akci podíleli. Speciální díky pak OBCI Nový Malín a i dalším sponzorům, mezi něž patří především statek Winter a společnost YellowSun, následně Obchůdek s kvítím, Parní myčka, hotel Diana, Tvůj odvoz a další. Dále se sluší poděkovat kolegům Martinovi Frolíkovi a Peťovi Vohralíkovi, mým rodičům, Jirkovi Stuchlému a jeho rodině, holkám Řezníčkovým a dalším prodávajícím. Bez těchto lidí by akce nemohla vzniknout ani se uskutečnit a Nový Malín by byl o jednu letní událost chudší.

Na závěr bych všechny rád pozval i na příští ročník malínského **Burgerfestu**, který se uskuteční **v sobotu 29.6.2024 v areálu Sokolovny Nový Malín**. Můžete se již teď těšit na bohatý program, soutěže, kuchařské show a samozřejmě i atrakce pro děti, dobrou hudbu a taky na jedno velké překvapení.

Vzhledem k velkému zájmu, bude možno si vstupenky, včetně místenky a občerstvení zakoupit již v předprodeji, a to od 1.1.2024. Více informací na sociálních sítích, příp. na obci Nový Malín.

S chutí a pozitivní vyhlídkou do dalších let za organizátory
Martin Vohralík.

Malínské pivní slavnosti

Poslední červencový víkend se po šesti letech v Novém Malíně opět konaly pivní slavnosti. Návštěvníci mohli ochutnat 12 druhů piva a dát si k nim skvělý guláš, který navařili čtyři soutěžní týmy v klání o nejlepší kotlíkový guláš. Vítězství od odborné poroty i diváků získal se svým zvěřinovým gulášem Martin Frolík. Kdo není fandou guláše mohl se občerstvit skvělými langoši, klobásami, trhaným masem a mnoha dalšími dobrotami.

Odpolední a večerní program byl nabitý skvělou hudbou a zábavnými soutěžemi. Začínal akustickou hrou místní kapely Dvacet facek, následovala kapela Baksi. K tanci pak začalo od piva diváky zvedat šumperské duo Kaťáci se známými českými hity. Hvězdou večera byla kapela THE SYRUP revival Kabát, která měla obrovský úspěch. Tečkou za celým programem a pomyslnou třešničkou na dortu byla mladá šumperká kapela Byt číslo 4. V přestávkách mezi vystoupeními probíhaly soutěže v rychlosti pití piva v pánské i dámské kategorii a na závěr jsme si zasoutěžili o pivního siláka.

I děti si přišly na své. Bylo zde připravené airbrushové tetování, výroba odznáčků a fotbalové šipky.

Děkuji touto cestou partnerům, kterými byly obec Nový Malín, Tespo, Pivovar Černá Hora, Pivovar Holba a stavebniny DEK.

V příštím roce na dalším ročníku na viděnou ☺

Dana Nimmerrichterová

Hodování 2023

Hodový víkend odstartovalo kino z tribuny a film *Nikdy neříkej nikdy*. Snad příznivé počasí a výběr filmu nám po dlouhé době zaplnil náš „kinosál“ a společně jsme zhlédli příjemný rodinný film ve velkém počtu.

Také v sobotu si Malínfest našel své příznivce a naplnil náměstí skoro k prasknutí. Od 17 hod. se rozezněly první tóny, které utichly až v nočních hodinách. Kdo na akci přišel, snad mi dá za pravdu, že příjemně pozitivní atmosféra šla cítit mezi lidmi, ale také z pódia. Byl to skvělý hudební zážitek, který nám zajistil Miloš Hecl, díky Tobě 😊

Tradiční vyvrcholení víkendu je samotná hodová neděle, která začíná slavnostní mší v kostele a potom už následuje hodový program, který už šestý rok ukončuje kapela. Program byl v letošním roce pestrý, tradičně vystoupily taneční spolky a mažoretky, měli jsme zde kejklíře, lidi na chůdách, dílničky pro děti, všemi známé Holátka a nakonec The Rockset (revival Roxette), který byl k nerozeznání od originálu.

Myslím si, že v letošním roce opravdu nikdo nemohl nadávat, že by si neměl dát co dobrého k jídlu či pití, opravdu byl velký výběr...a ta mangová limonáda, mňam 😊. Tímto bych chtěla poděkovat všem prodejcům čokoliv za příjemnou spolupráci a výborné VŠECHNO. Děkuji, bez Vás by to opravdu nešlo.

Hodový víkend proběhl také díky sponzorům SHM s.r.o. a Olomoucký kraj.

Bc. Miroslava Krausová

HORNÍ ŠKOLKA

Štěňátka

2

1

1. Na začátku září jsme ve třídě Štěňátek přivítali nové děti.
2. Děti se postupně seznamují s novým prostředím a hračkami.
3. Naši nejmenší milují hrani v bazénku s barevnými míčky.
4. Děti rády kreslí, malují a tvoří.
5. Venku na děti čeká také spousta zábavy.
6. Hra s pískem patří k těm nejoblíbenějším.
7. Náš „vláček“ – při čekání na kamarády si společně zpíváme nebo si opakujeme říkanky s pohybem.
8. Společné stolování u Štěňátek.

3

4

5

6

7

8

Koťátka

1. Nový školní rok v Koťátkách...tak už jsme velká koťátka 😊.
2. První den v Koťátkách ...
3. První den v Koťátkách ...písek máme i ve třídě.
4. První den v Koťátkách ...hry v kuchyňském koutku.
5. Koťátka na hřišti...nejraději tvoříme z písku.
6. Koťátka na hřišti ...

Medvídci

2

1. Prázdninový provoz
– oslava narozenin Františka
2. Medvídci po prázdninách na zahradě
3. Medvídci po prázdninách na zahradě
4. Medvídci po prázdninách ve třídě
5. Medvídci po prázdninách ve třídě
6. Učíme se nachystat si svačinku

1

3

4

5

6

Pár zpráviček z malínské školy a školky

V malínských mateřských školách jsme začali už 1. září, ale naplno se předškolní vzdělávání rozjelo v pondělí 4. 9. zahájení nového školního roku proběhlo v dolní školce v oddělení Broučků ve velkém stylu! Děti vyhrály v soutěži s Frekvencí 1 svačinku od Bobíka. Do soutěže Broučky přihlásila paní učitelka Pavlína Koutná. Odměnou za vítězství bylo fotografování, rozhovory pro rádio – úplně nová a nezvyklá zkušenost. Jako hlavní cenu děti obdržely dobroty od Bobíka :-).

Čtvrtého září 2023 počasí přálo a tak jsme se sešli před budovou základní školy, abychom společně symbolicky zahájili tento rok. Prvňáčky a prvňáčci nenápadně pokukovali po sobě i ostatních dětech, doprovázející rodiče se usmívali (možná někteří zavzpomínali na svůj první školní den), starší žákyně a žáci si nedočkavě sdělovali zážitky z prázdnin a ostřílení matadoři „devátáci“ jistě pocítili, že jsou letos ve škole nejstarší. Čeká je náročný rok - budou se připravovat k přijímacím zkouškám, vybírat si střední školy... Držíme jim pěsti, aby vše zvládli ke své spokojenosti a nám všem přejeme příjemných a prací naplněných deset měsíců.

Broučky s výhrou bobíků

Projektový den Spánek diskoshow

Ale vraťme se na chvíli do závěru minulého školního roku. Byl opravdu hektický. Ve školní družině měly děti možnost naučit se novou výtvarnou techniku „Ebru“. Při činnosti rozvíjely svou fantazii a vznikly jim nádherné výrobky, ze kterých měly radost; vyrobily si tašku, která jim připomene čas strávený v družině.

V rámci projektového dne Spánek, 23. června, 1. stupeň vůbec nespal 😊. Důležitost spánku pro člověka, co děláme před spaním, postavy z večerníčků, délka spánku zvířat, vymyšlení názvu města a názvů ulic ve městě, která jsou odvozena od slov souvisejících se spánkem... Těmto tématům se věnovali žáci naší školy rozdělení do malých skupin, v nichž se střídali v rolích zapisovatele, kontrolora, mluvčího a výzkumníka. Součástí projektu byla taky spousta písniček, společná výtvarná činnost a vše završily taneční kreace v tělocvičně.

Na konci června se uskutečnil přebor škol v orientačním běhu, organizovaný SK Severka Šumperk a ZpDVPP Doris Šumperk. Běžci se pohybovali v terénu za pomoci mapy Skřivánčí dvůr 1:4000. Naši borci a jedna borkyně dosáhli skvělého úspěchu: Barbora Michlová zvítězila v kategorii D5, stejně tak si zlato odnesl Vítek Štábl v kategorii H7. Za ním stříbrný skončil Antonín Pánek a solidní výkony podali i Jáchym Prachař a Václav Turek. Všem gratulujeme a těšíme se na další úspěšnou reprezentaci, vždyť podzimní „přespolák“ se blíží.

Malínští chovatelé zvou každoročně děti i žáky ZŠ a MŠ na návštěvu do svého areálu. I letos, 26. června 2023 jsme využili jejich nabídky. Zhruba 170 žákyň a žáků se postupně vypravilo za poznáním. Cestou plnili sportovní úkoly jako dřep s výskokem, stoj a skákání na jedné noze, člunkový běh 4x10 metrů apod., které pro ně zorganizovaly naše asistentky ve spolupráci s šikovnými

Den u chovatelů

děvčaty sedmého ročníku. V samotném areálu byly umístěny klece s různými domácími zvířaty včetně opeřenců a přítomní chovatelé o nich dětem zajímavě popovídali. Pro všechny návštěvníky také připravili malé občerstvení. Děkujeme. Uvidíme, jestli se mezi dětmi v budoucnu najdou mladí chovatelé.

V posledním školním týdnu, přesněji 27. 6. 2023, se celý 1. stupeň vydal na louky nad poldry v Novém Malíně. Nadšení pracovníci z ÚEV Mladoňov tu připravili Ekoden - krásnou akci plnou úkolů a her. Na děti čekalo dvanáct stánovišť se zvířátky (byli to do kostýmů oděni naši nejstarší žáci), kde plnily různé úkoly nebo hrály hry. Pozorovaly například oblohu hvězdářským dalekohledem, určovaly horniny, řešily co, jak a proč třídít, nebo si povídaly o včelařině. Po splnění všech úkolů si děti vyrobily svou „káču“ a pak byly odměněny malými dárečky. Během celého dopoledne si děti ověřovaly své dosavadní znalosti a dovednosti, ale také se spoustu nového naučily. Své místo zde mělo i herní pole, kde na děti čekaly další zábavné hry a sportovní aktivity nejen pro jednotlivce, ale též pro skupiny. Nechyběla ani lanová dráha. Všem se akce moc líbila a děti si ji užily naplno. Už teď se na další akci s ÚEV Mladoňov moc těšíme a děkujeme.

Původně vánoční turnaj ve vybíjeně jsme před třemi lety přesunuli na léto.

Orientační běh

Děti při výtvarné technice ebru

Ekoden s ÚEV Mladoňov

Uskutečnil se 28. 6. a zúčastnily se týmy všech osmi tříd 2. stupně. Od rána až do jedné hodiny odpoledne sportovci urputně bojovali o sladkou odměnu – vynikající dort ředitelky školy „red velvet“. Jakmile se přiblížil konec celé akce, atmosféra houstla, fanoušci z řad spolužáků vehementně povzbuzovali. Některé „vybití či nevybití“ bylo o štěstí, jiné o šikovnosti hráček a hráčů. Všichni se snažili ze sebe dostat maximum. V litém boji nakonec uspěl tým třídy IX.B. Sláva vítězům, čest poraženým!

Září kromě postupného přivyknutí na školní režim a zapojení se do vzdělávacích aktivit přineslo i zajímavé akce. Deváťáci navštívili Den řemesel na SŠ v Šumperku, kde získali informace o různých oborech i s praktickými ukázkami, čtvrtáci a pátáci vyrazili na podzimní vycházku na Rabštejn. V rámci cvičného požárního poplachu, kdy celá

škola opustila během sedmi minut školu, jsme si všichni připomněli zásady bezpečného a zároveň klidného chování. Za 1. a 2. ročníkem přijeli trenéři florbalu, aby je zasvětili do tajů tohoto populárního sportu a naše aerobičky opět potěšily svým vystoupením v rámci malínských hodů.

Máme před sebou deset měsíců se spoustou práce, ale i zábavy a poznávání. V jedné věci to však bude rok jiný, v jeho závěru si připomene 120 let od otevření hlavní budovy naší základní školy. **A v této souvislosti se chystáme požádat o spolupráci i vás Malíňáky a Mladoňováky. Sledujte, prosím, webové stránky školy a obce a čtěte i další Malínské noviny.**

Díky a příjemné dny 😊.

Mgr. Jana Švábová,
ředitelka ZŠ a MŠ Nový Malín

Výtvarné práce 1. stupně

Výtvarné práce 2. stupně

Turnaj ve vybíjené

VÝZVA/PROSBA – SPOLEČNÉ FOTOGRAFIE 9. TŘÍD

Milé absolventky a absolventi, rádi bychom doplnili náš archiv třídních fotografií žáků a žáků 9. ročníků ZŠ Nový Malín.

Pokud takovou fotografii máte a byli byste ochotni ji zapůjčit k oskenování, napište, prosím, na školní e-mail skola@zsmalin.cz.

Moc děkujeme.

Jana Švábová

Hasiči

Pro naše mladé hasiče se v měsíci srpnu uskutečnil již 14. ročník letního hasičského tábora, třetím rokem na stejném místě ve Štědrákové Lhotě. Vedoucí pro ně připravili spoustu her a zábavy nebo výlet na koupaliště do Zábřeha. Do tábora se dostali také dva kanibalové, kteří unesli dva jejich kamarády. Aby je zachránili, výměnou jim museli sami uvařit chutné jídlo, ale aby to nebylo tak jednoduché, muselo to být ze zásob, co měli kanibalové ve svém doupěti.

Přijeli i členové HZS ze stanice Šumperk a mladí hasiči si vyzkoušeli na figuríně masáž srdce. Mohli si také vyzkoušet, jak se hasičům dýchá v dýchacím přístroji. Ale co se jim líbilo nejvíc byla ukázka, jak se správně hasí v bytě hořící olej na pánvi a co se stane, když se v dobré míře, ale nesprávně zahasí vodou.

Doufám, že příští tábor bude také tak dobře připravený a pojedou v hojném počtu.

Soutěžní družstva Žen, Mužů, Veteránek a Veteránů mají za sebou další ročník soutěží zařazených do VC HOLBA CUP 2023 okresu Šumperk. Nejlépe dopadly Veteránky, které soutěž vyhrály. Ženy skončily na 4. místě, Muži na 7. místě, Veteráni na 9. místě.

Některá jejich umístění:

	Ženy	Muži	Veteránky	Veteráni
D.Studénky	3. místo	1. místo	1. místo	7. místo
Sobotín	6. místo	Neplatný pokus	1. místo	7. místo
N.Malín	4. místo	3. místo	2. místo	12. místo

Ženy, Muži a Veteránky se svým umístěním ve VC Holba CUP se probojovali na soutěž Mistrů konanou v obci Hradišín. Držím palce pro co nejlepší výsledky.

Veteránky a Veteráni si dali druhou etapu raftování a vydali se po řece Moravě z obce Postřelmov do obce Lukavice. Počasí vyšlo na jedničku, takže si užili krásný den a pomalu naplánovali další akci, tentokrát na zimu na běžky. Ať se jim výlet vydaří.

Za SDH Pavel Krobot.

ZKO Nový Malín

Poslední dubnový víkend (28.–30. 4. 2023) se konal již 25. ročník stopařského přeboru pořádaný místní kynologickou organizací. Této soutěžní události se zúčastnilo 42 soutěžních dvojic z celé České Republiky.

Soutěž probíhala ve třech kategoriích.

Kategorii A vyhrál Martynek Roman se psem Being Baratea ze ZKO Hrádek nad Nisou. V této kategorii psovod se svým psem musí vypracovat vlastní stopu a zvládnout cviky z poslušnosti, kam patří například štěkání psa na povel, aport volný, překonání překážek a další...

Kategorii B vyhrála Baitoukou Renáta se psem Barro z Potčín. V této kategorii psovod se svým psem musí zvládnout ve dvou dnech dvě cizí stopy v rozdílných terénech (tráva nebo hlína). Stopy mají různé délky a různé doby stáří, jsou na nich různé předměty, lomy, oblouky.

Nejnáročnější **kategorii C** vyhrál Dygrýn Milan se psem Edgar Mar Ive From Bohemia ze ZKO Kamenice nad Lípou. V této kategorii je soutěž rozložena do celých tří dnů. Psovod se svým psem musí nejprve zvládnout 1,5 km dlouhou cizí stopu vedenou ve volně přístupném terénu přes terénní překážky (silnice, železniční trať, potok) se 4 různými předměty. Druhý den absolvují vyhledávání nábojnic ve vymezeném prostoru a 6 hodin starou cizí stopu s předměty a lomy. Poslední den znovu nastupují na cizí stopu, tentokrát 3 hodiny starou s předměty a lomy.

Vítězům gratulujeme, všem zúčastněným a pořadatelům děkujeme.

Partnery akce byla obec Nový Malín, Pivovar HOLBA, Auto Kubiček, s.r.o., KOSTKA – kolobka, s.r.o., a Canis Prosper s.r.o.

Radovan Moravek
Dana Nimmerrichterová

Zahájení přeboru – sobota

Vyhlášení kategorie A

Poslušnost kategorie A

Vítěz kategorie C

Okolo Malína

Tak jako každou poslední srpnovou neděli, jsme i letos uspořádali cyklistické závody Okolo Malína. Na 5. ročník tohoto závodu se sjeli amatérští cyklisté z okolí, ze vzdálenějších míst naší republiky a také z Polska. Závod se pomalu, ale jistě dostává do kalendáře různých cyklistických spolků, týmů a nadšenců.

Tento rok jsme přivítali celkem 85 závodníků různých kategorií. Závodníci absolvovali okruh N. Malín-Mladoňov-Libina-Hrabišín-Malín, dlouhý 25km s převýšením 420m. Tento okruh jeli dle kategorie. Někteří jej jeli třikrát, jako např. mladší závodníci. Starší a ženy jeli okruhy dva. I letos jsme připra-

vili kategorii „horská kola“ (jakákoliv kola kromě závodních a elektrokol), která má pouze jeden okruh. Tato kategorie je vhodná pro ty, kteří nejezdí závody, ale chtějí si vyzkoušet svou kondici, popřípadě si poměřit síly s ostatními.

Nejmladším účastníkem 5. ročníku byl 13letý Jakub Loveček z týmu Mapei Merida Kaňkovský, nejstarším byl 83letý Milan Matuš z týmu Pokr Pardubice.

Závod se opět velmi vydařil. Počasí nás také nezklamalo – značka ideál. Chtěli bychom poděkovat místním hasičům za skvělé zázemí a přípravu občerstvení, obci Nový Malín a také našim sponzorům Nutrend, Staviva Emko, CykloStar, HASbike, Dastav, Primesport, MK Fruit a také všem dobrovolníkům.

David Svrčina

Zápas fotbalových legend

V sobotu 24. června 2023 se konal na našem fotbalovém hřišti 3. ročník utkání fotbalových legend. Dopoledne jsme mohli vidět zápasy mladší a starší přípravky, kde družstvo mladší přípravky porazilo Šumperk. Hlavním programem utkání byly odpolední zápasy mužů, a to starých gard Nového Malína, Hrabišína a fotbalového výběru trenéra Čestmíra Minaříka. Hrál se systémem každý s každým. Po napínavém průběhu všech tří zápasů se vítězem 3. ročníku fotbalových legend stal fotbalový výběr trenéra Čestmíra Minaříka (dlouholetý trenér fotbalových mládežnických družstev Nového Malína). Gratulujeme hráčům ke skvělým výkonům a děkujeme všem divákům za účast!

Věříme, že i 4. ročník utkání fotbalových legend, který se bude konat v roce 2024, bude minimálně stejně úspěšný, jako ten letošní.

David Michalička, Rostislav Bílek

Malínské aleje
malinskealeje.cz

Alej roku

Rádi bychom vás informovali, že jsme za spolek Malínské aleje, z.s. nominovali třešňovou alej od Nového Malína směrem ke Krásnému do soutěže Alej roku. Hlasování bude spuštěno dne 2.11.2023 a ukončeno dne 25.1.2024. Tímto vás chceme požádat o podporu při hlasování - ještě se vám připomeneme prostřednictvím našich a obecních informačních kanálů.

Organizátorem ankety Alej roku je spolek Arnika - Centrum pro podporu občanů. Anketa Alej roku je určena pro širokou veřejnost. Cílem ankety je upozornit na krásu, význam a užitek, které nám přináší aleje a stromořadí podél cest i ve volné krajině. Více informací je k dispozici na www.alejroku.cz

Unikátní alej mezi Novým Malínem a Krásným je starší více než 100 let a aktuálně čítá 177 více jak stoletých stromů a dalších 134 stromů vysázených v posledních desetiletích. Před jejím vykáčením ji uchránili manželé Čajkovi a postupně se do úsilí za její revitalizaci přidali další nadšenci. Velké díky patří i panu Činkovi, který alej obnovuje a roubuje staré odrůdy na nové stromky, a také manželům Andrískovým, kteří se zapojili do obnovy aleje nejen svou pomocí při výsadbě nových stromů, ale také odborným dohledem a předáním cenných zkušeností. Nemůžeme zapomenout ani na ty, co se zapojovali a zapojují do každoroční výsadby a údržby stromořadí. O havarijní zásahy se stará také Správa silnic Olomouckého kraje, na jejichž pozemcích stromořadí stojí. Finančně na obnovu aleje přispívá i naše obec a v posledních dvou letech i podnikatelské subjekty z regionu. Se zálibkou v parném období ochotně vypomáhá naše jednotka sboru dobrovolných hasičů. Alej je významný krajinnotvorný prvek, dominanta obce a patří k nejvzácnějším a počtem stromů k nejrozsáhlejším ovocným stromořadím v kraji. Alejí prochází či projíždí spousta návštěvníků, pěšky, autem či na kolech. Chraňme i nadále stromy pro jejich krásu, plody, hnízdiště a úkryty ptáků, brouků či motýlů.

Ing. Petr Kuba
předseda spolku Malínské aleje, z.s.

Jak nám stromy pomáhají přežít letní vedra

Letošní srpen nás „opékal“ v tropických teplotách. Jak takové časy přežít ve zdraví? Zatímco doma můžeme zvažovat klimatizaci, venku vede k udržení vláh a přijatelné teploty jediná cesta – a tou je přítomnost vzrostlých stromů, keřů, případně vodních ploch. Nic jiného venkovní teploty snížit neumí. Kromě toho, že je nám nesnesitelně horko, pod palčivým sluncem jinak i naše zahrady rychle vysychají, zejména pokud v tomto horkém počasí stříháme trávník na minimum.

Jako již několik let za sebou, udeřila letos opět tropická horka. Kdo mohl, pobýval u vody. Ve městech lidé zkroušení vedrem vyhledávali stinné parky, zahrady se zelenými zákoutími

či pergolami, tedy všechna ta místa, kde se díky listům, které zvlhčují vzduch, teplota vzduchu značně snižuje. V místech, kde se nacházejí jen betonové plochy či dláždění, je sluneční žár velmi intenzivní a teploty vysoké. Často mohou znamenat i ohrožení zdraví člověka.

Jak se můžeme vedrům bránit?

Především výsadbou stromů, keřů, zakládáním přírodních zahrad s travnatými plochami, jezírky. Zelené listy stromů a keřů pohlcují sluneční záření, snižují teplotu a tak vytvářejí příjemné klima pro náš život.

Lze pochopit, že vzrostlé stromy v blízkosti lidských sídel působí lidem často vrásky tím, že z nich padají suché větve

a listí a péče o ně přináší hromadu práce. Ale právě v době léta, tropických dnů i nocí, jsou naprosto nezastupitelné. Každý, kdo má na zahradě strom či více stromů, v tu chvíli jistě ocení jejich blahodárný přínos.

Lesy a parky se často označují jako „zelené plíce“, hodnotíme-li jejich vlastnosti z hlediska tvorby kyslíku, vychytávání CO₂ a filtrace prachových částic, rozhodně není toto vyjádření nijak přehnané.

Dnes máme ve svých rukou důležitý úkol, abychom výsadbou nových stromů položili základní kámen k tomu, aby v jejich stínu mohly i **budoucí generace** nacházet úlevu před horkem a těšit se z mnoha dalších přínosů stromů.

MUDr. Zuzana Čajková
Malínské aleje, z.s.

Netradiční ovocné dřeviny

Kromě tradičních ovocných stromů se na našich zahradách můžeme setkat i s méně tradičními druhy. Některé jsou v našem podhorském podnebí novinkou, ale mnoho z nich tu rostlo už dříve, jen jsme na ně trochu zapomněli. Často se nám tak stává, že narazíme na dřevinu, jejíž název na nás může působit jako „novinka“, ale pravdou je, že zde rostly již dávno, třeba i v zahradách našich prarodičů. Tyto „původní“ dřeviny byly postupně vytlačovány těmi „tradičními“, jako jsou například jabloně, hrušně, švestky, atd.

Netradiční dřeviny však mají, i když v menší míře, své nezapomenutelné místo i v dnešních zahradách. Keře můžeme pěstovat ve formě živých plotů, stromy mohou být třeba součástí okrasné či ovocné zahrady. Jsou významné zejména pro vysoké nutriční hodnoty svých plodů, mají využití v našich kuchyních a využívají se i pro své léčebné účinky. Jedná se tedy o dřeviny užitečné i okrasné, ale hlavně nenáročné na pěstování.

Pár těchto netradičních ovocných dřevin si můžeme představit:

Moruše (např. černá nebo bílá) je nenáročná pro pěstování, plody dozrávají průběžně po několik měsíců, slouží pro přímý konzum i různé druhy konzervářského zpracování, její plody pomáhají snižovat hladinu cholesterolu v krvi.

Rakytník

Kdouloň obecná, jejíž plody příjemně voní a využívají se zejména pro kompoty, mošty a marmelády, mohou se i sušit.

Jeřáb bývá hlavně v podzimních měsících barevnou ozdobou ovocných stromořadí, a jeho plody jsou využívány pro sušení, kompotování, výrobu sirupů, likérů i pro proslazování.

Dřín obecný, jehož plody mají vysoký obsah vitamínu C, se dají konzumovat přímo, dále slouží pro výrobu kompotů, džemů, marmelád, ale přidávají se i do čajů nebo do vína.

Rakytník řešetlákový slouží pro přípravu různých konzervářských výrobků, především pro kvalitní džus, výrobky z něj se používají i pro léčebné účely, významný je i rakytníkový olej, který má cenné farmakologické vlastnosti.

Mišpule obecná je zajímavou okrasnou rostlinou, její plody, které je potřeba nechat projít prvními mrazíky, aby změkly, se hodí pro výrobu marmelád nebo na sušení.

Nebojme se tedy obohatit naše zahrady i o tyto dřeviny – odměnou nám bude nejen zkrášlení naší zahrady, ale také jejich kvalitní a vynikající plody s širokou možností využití.

Ing. Petr Kuba
předseda spolku Malínské aleje, z.s.

Moruše

Motýli a motýlí louky

Motýli jsou letní ozdobou rozkvetlých luk a zahrad a zároveň hrají významnou roli v přírodě. Konkrétně jsou důležitou součástí potravního řetězce a jsou významnými opylovači spolu s dalšími druhy hmyzu. V České republice žije více jak sto čtyřicet druhů motýlů, asi polovina z nich je ohrožena a dvacet dva druhů je chráněno zákonem. Příčinou úbytku motýlů je mizení jejich přirozeného prostředí. V krajině chybí louky, na kterých roste a kvete mnoho druhů bylin a travin. Místo toho je nahrazují čistě travnaté, intenzivně hnojené a několikrát za rok sečené plochy. Motýli nenalézají příhodné podmínky pro život ani na rozlehlých, chemicky ošetřovaných lánech, v hlubokých monokulturních lesích ani v oblasti hustě zastavěných ploch.

Jak připravit motýlům lepší život a zároveň zabránit jejich úbytku?

Jednou z možností je ochraňovat krajinu, která motýlům nejvíce vyhovuje a kde roste velké množství bylin a travin doplněné o ostrůvky keřů nebo stromů. Druhou možností je motýlí louku nově založit.

Založení květnaté motýlí louky trvá mnoho let. Důvodů je několik. Některé rostliny klíčí a kvetou až po dvou nebo více letech. Porost se v průběhu času mění v závislosti na počasí, termínu seči i následné kolonizaci dalšími nevysetími druhy rostlin z okolí. Při zakládání louky můžeme postupovat dvěma způsoby. Tím prvním je zakoupení osivové směsi např. „Motýlí louka“, „Zámecká louka“ či „Kopretinová louka“, kterou vysejeme. Druhým způsobem je, že si nasbíráme regionální semena a rostliny. Získáme tak ekotypy, které jsou lépe přizpůsobené místním podmínkám, a je tak větší šance, že vyklíčí a v porostu se udrží. Louky je třeba udržovat a starat se o ně. Ve zkratce: kvetoucí louky se sekají nejlépe kosou, po částech, zpravidla jednou až dvakrát ročně v příhodnou dobu. Odměnou je pestrobarevný koberec plný života ozdobený motýlími křídélky.

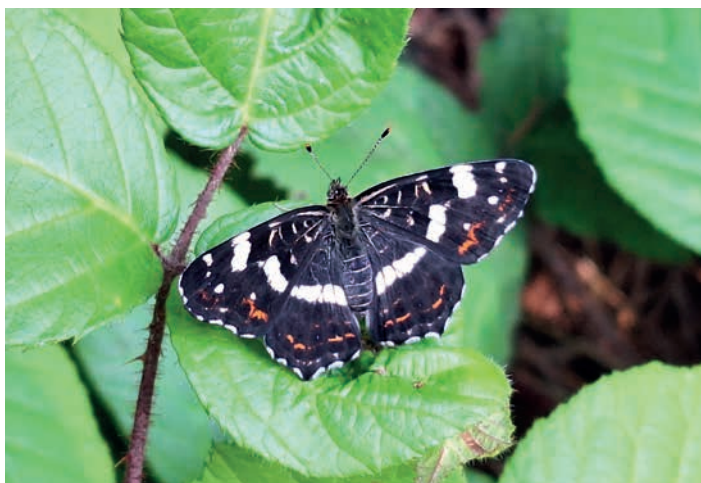
Rozmanité kvetoucí louky mají klíčový význam pro biodiverzitu a stabilitu ekosystémů. Jsou příhodným životním prostředím pro motýly a další hmyz. Zároveň obohacují krásu krajiny a těší oko i duši. Jejich ochrana a zakládání na soukromých, obecních či městských pozemcích je nejen moderním, ale i prospěšným trendem u nás i ve světě.

Co myslíte? Podaří se nám najít místo a založit obecní motýlí louku v Novém Malíně?

MUDr. Mgr. Veronika Solařová
Malínské aleje, z.s.

Motýlí louka

Babočka sítkovaná

Babočka admirál

Malínské stromy

JABLOŇ V SADU

Plané jabloně rostly na neobydlených územích i v okolí stavení. Jejich chutné plody byly vyhledávanou pochoutkou, a proto lidé kolem užitečných stromů vymýtili prostor, zalévali je a chránili je před zvěří a škůdci. Již před několika tisíci lety zemědělci vybírali a pěstovali stromy s těmi nejchutnějšími a největšími plody. To vše můžeme chápat jako počátky sadářství. V našich zemích je jabloň jeden z nejčastějších ovocných stromů, které najdeme na zahradách, u rodinných domů a v sadech. V současnosti existuje několik tisíc odrůd jablek a šlechtitelé stále pokračují ve své práci. V úzkém sadě, o který se dříve staral pan ředitel malínské školy, stojí kromě několika menších stromů dvě velké košaté jabloně. Podle pamětníků to byly velké stromy již v době jejich dětství a odhadují jejich věk asi na 50 nebo i více let. Skoro každý rok mají stromy bohatou úrodu drobných žlutých jablíček, která dozrávají na konci září. S největší pravděpodobností jde o odrůdu Jaderničku moravskou. Stromy mají prostor a narostly do úctyhodných rozměrů.

Jabloň – 4 roční období

LÍPA VEDLE NÁDRAŽÍ

Lípa má rozložitou, hustou korunu, která vytváří vlidný stín. Strom je symbolem ochrany, pomoci a lásky. Každé jaro rozkvétá a vůně jejích květů láká včely a další hmyz. Lidé využívali a využívají léčebných účinků jejích květů. Naši předkové obdivovali její mohutnost a dlouhověkost a chovali k těmto stromům úctu. Vysazovali je do středů vesnic a měst, na významných místech, v okolí kostelů a u svých obydlí. V době národního obrození vzrostla důležitost symboliky stromů a lípa se stala oficiálním stromem Slovanů a českým národním stromem. Lípa je rozšířená po celém mírném pásu severní polokoule, kde se vyskytuje asi 30 až 40 jejích druhů. V České republice jsou původní jen dva druhy: lípa velkolistá a lípa malolistá neboli srdčitá. V blízkosti nádražní budovy v Novém Malíně roste lípa malolistá. Její mohutný kmen má ve výšce 130 cm obvod 6 metrů. Nevíme přesně, kdy byl strom zasazen, ale dá se předpokládat, že k tomu mohlo dojít během výstavby železniční trati před 150 lety, i když průměr kmenu by mohl naznačovat i stáří přes 200 let. Impozantní strom je dominantou okolní krajiny.

MUDr. Mgr. Veronika Solařová
Malínské aleje, z.s.

Lípa u nádraží

ZÁBAVA PRO VŠECHNY GENERACE

Jabličkový den

KDY? 7. 10. 2023 OD 9:00 DO 14:00

KDE? V AREÁLU MALÍNSKÉ SOKOLOVNY

VÍCE INFO NALEZNETE NA MALINSKEALEJE.CZ

Malínský kulturní a osvětový spolek

PROGRAM AKCÍ – PODZIM 2023

27. 9. JAK SE STARAT O PTÁKY A VOLNĚ ŽIJÍCÍ ZVÍŘATA V PŘÍRODĚ BĚHEM PODZIMU A ZIMY

Jitka Maixnerová ze Záchrané stanice Ruda nad Moravou nám připomene, jak správně krmit ptáky a ostatní volně žijící zvířata během zimy, abychom jim skutečně prospěli. Vysvětlí, jak funguje záchraná stanice pro volně žijící živočichy a jak poznat, kdy nalezené zvíře skutečně potřebuje naši pomoc.

www.csopruda.cz

3. 10. NORDIC WALKING – pojdte si vyzkoušet správnou a efektivní techniku severské chůze

Andrea Brokešová nás seznámí s technikou nordic walking, s její historií a vlivem na kondici a zdraví. Každý účastník si bude moci vypůjčit hole a absolvovat malý trénink a seznámit se tak s technikou v praxi.

www.chodimesusmevem.cz

31. 10. POSLEDNÍ PŘÁNÍ aneb život s vědomím vlastní smrtelnosti

Mirka Zagodzová nás provede večerním povídáním o posledních věcech člověka, o kterých se většinou ve společnosti nebo v rodinách otevřeně nemluví. Budeme mít možnost se zamyslet nad tím, jak toto téma sami vnímáme a více se o něm dozvědět.

www.mezi-svety.cz

29. 11. ADVENTNÍ LADĚNÍ

Večer věnovaný adventu a jeho významu. Advent je začátek liturgického roku, období čtyř neděl před 25. prosincem. Je to doba duchovní přípravy na Vánoce, doba rozjímání, dobročinnosti a postu. Zároveň je obdobím zklidnění. Během večera budeme mít prostor si uvědomit, jak osobně chceme toto období prožít a připravit se na něj.

Srdečně vás zveme! Podrobnosti budou upřesněny před samotnou akcí.

Sledujte nás na www.malinskykos.cz nebo na facebooku či instagramu.

JEDEN ROK V ŽIVOTĚ VČELY, ANEBO CO SE DĚJE VE VČELÍM ÚLE

Seriál o včelách, který čtenáře stručně provede celým včelařským rokem a poskytne pohled na úžasný život včelího společenství.

ZÁŘÍ

Nastává babí léto, déletrvajícím suché, teplé a málo větrné počasí. V tuto dobu je už vytočený med, včelstva jsou zakrmena a přeléčena. Včely mají možnost doplnit poslední pylové zásoby z břechťanu, jiřínek, třapatek, rozchodníků, máchalek či lopuchů nebo slunečnic. S postupným úbytkem zdrojů potravy a s nižšími denními i nočními teplotami, mění včely své chování, a na česnech i v úlech dochází k celkovému zklidnění. Z úlů jsou vyháněni poslední trubci a narůstá generace včel dlouhověkých, které zajistí přežití včelstva přes zimu až do jara. Včelí matky kladou stále méně vajíček, až plodování zcela ukončí. Včely si chystají své zimní místo v úle (sedisko) a nastolují úsporný režim. Co dělá v tuto dobu včelař? Především kontroluje zásoby a pokud je potřeba, může ještě začátkem měsíce včelstva dokrmit. Nesmí zapomenout ukončit podletní ošetření včelstev proti varroáze a může také měnit včelí matky či oddělkem posílit slabá včelstva.

ŘÍJEN

Včelí matky už ukončují zakládání dalších generací a líhnou se poslední včelky. S přibývajícím chladným dnem se včely stahují do zimního chomáče, ale za teplých dní stále vylétají ven, kde mají možnost najít poslední kvetoucí rostliny. Dokvétají pcháče, hvězdniče, pámelníky i zlatobýly, na polích mohou kvést ještě pozdní výsevy hořčice či komonice. Včelstvo již spotřebovává medovou zásobu, kterou si vytvořilo. Mimo nutné zásahy včelaře již včelstva nerušíme a dopřáváme jim klid. Včelař by však měl ještě provést fumigaci, aby zbavil svá včelstva nebezpečného parazita, roztoče *Varroa destructor*.

LISTOPAD

Včely jsou v klidové fázi. Většinu času tráví ve svém vyhřátém chomáči, protože dny se zkracují a ochlazují. Ale i v tomto měsíci se najdou ještě teplejší dny, kdy teploty jsou celkem příjemné,

a včely je využívají k očištěným a orientačním proletům. Včely mají za sebou kus práce, kterou můžeme vidět: pomohly nevědomým přenašením pylu zajistit bohatou úrodu a založit další generaci stovek rostlin. Za to jim patří náš velký dík a odvděčit se jim můžeme především naší péčí a tím, že vysadíme na svých zahradách, ale i na obecních plochách, nektodárné květiny, keře a rostliny. Teplejší dny by měl včelař využít k dalšímu účinnému ošetření včelstev, aby se zbavil posledních roztočů, kteří přežili říjnovou fumigaci. Měl by také zkontrolovat a zabezpečit své úly proti škůdcům. Vůně medových zásob a výživný pyl je lákadlem pro myši, kuny, ale i některé ptáky, takže se urputně pokoušejí vniknout dovnitř úlu.

Připravila: Ing. Ivona Štrbíkova, Malínský kulturní a osvětový spolek
Zdroje: časopis Včelařství, internet, odborná literatura

Modlitba včelaře

Dopřej mi, Pane,
vždycky dobrý med
a abych ho ještě dlouhá léta jed.

Taky zdravé tělo, Pane,
chtěl bych mít
a s ním vždy včelám dobře posloužit.

K tomu kdybys, Pane,
dobrý rozum chtěl mi dát,
jenž pomohl by mi
o včelíčky pečovat.

Ať dělám chyby zřídka
a napravit je umím hned,
dřív než za trest
včely odeprou mi med.

Z úspěchu pak nedovol mi
pyšným býti sám
a ať radost z včelaření
kolem sebe rozdávám.

Nejbližší akce o včelách:
23. 9. FESTIVAL MEDU ŠUMPERK
areál SOŠ Zemědělská 3

Jaké bylo léto vÚžasu?

Již sedmé léto, kdy je školka v prázdninovém klidu, pořádáme příměstské i pobytové tábory, a to pro děti od 5 do 12 let, ale také pro seniory. Příměstské tábory máme rozmístěny v Novém Malíně – v červenci pro naše školkové skřítky, pak pro předškoláky z veřejnosti a v srpnu pro školní děti, tak v Šumperku – převážně pro děti zaměstnanců TDK, ve Velkých Losínách v areálu Brněnky nedaleko lázeňského parku a dva řemeslné turnusy proběhly i v Loučné nad Desnou. Zúčastnilo se necelých sto dětí a věříme, že každý týden, který s námi prožily, byl opravdu úžasný.

Letos jsme poprvé vyjeli na pobytový tábor do friendly střediska ÚEV v Mladonově. Díky deštivému počasí jsme se vyzkoušeli, jaké to je být stále v gumákách, v pláštěnkách a také poznali, že všechny negativní věci, které se nám staly, byli pro nás posilující. Nejen pro potvrzení, že nejsme z cukru, ale že jsme schopni odolávat krizovým situacím, a to letos nebylo jen deštivé počasí. Museli jsme se „vystěhovat“ z našich milých chatků a jít přenocovat jinam, třeba do lesa pod širák?

Bylo to dobrodružné, trochu napínavé, neboť po 4 deštivých dnech se opravdu v lese přespávat nedalo a ti, co to požadovali byli nekompromisní. Tak, jako ve filmu Avatar, když přijeli kácet pralesy. Náš tábor byl totiž inspirován příběhem kmene Avatarů. I když se večer objevilo sluníčko a mohli jsme si opéci večeri na ohni v lomu, spát venku, by znamenalo lehnout si na úplně nasáklou zem. Doufali jsme, že nás nenechají dospěláci „ve stychu“. Místní mateřské centrum na faře, nám bylo velmi příjemnou změnou, kde jsme se mohli usušit, pohrát s hračkami a taky společně přespat jeden vedle druhého. I takto se sebepoznáváme a potvrzujeme, že kamarádit můžeme s kým-koliv. Ti, co byli na spacím táboře poprvé zjistili, že lze bez rodičovské náruče vydržet a že když se jim stýská, jsou vedle nich velcí a malí kamarádi, kteří jim vytvoří atmosféru, kterou doma, na zahradě nebo u babičky, nezažijí.

Seniorský tábor probíhal letos na chatě Počátka nad Raškovem a 15 táborníků opět zjistilo, že čtyři dny mezi svými vrstevníky z různých míst Moravy není vůbec špatné trávení času. Tvořili mozaiku ze starých kachliček, zpívali, „uvařili si“ večeri na ohni, výletovali, sbírali houby, sportovali, a hlavně byli veselí a spokojení, neboť mohli pár dní být mimo svůj běžný režim a domov. Zjistili to, co děti, že kamarády a přátele nejlépe poznáš při činnostech i v zátěžových situacích.

Léto je úspěšně za námi, v naší lesní školce máme velkou obměnu dětí, nastoupí nám sedm 3–4letých nováčků a v lednu se už budeme chystat na táborovou sezónu 2024. Začátkem února už bude jasné, kdy a kam můžete své děti či seniory poslat na tábory vÚžasu.

Renata Čechová

T. O. Slunovrat Nový Malín

Dobrý den, ahoj!

Jsme Tábornický oddíl Slunovrat a těm, kteří o nás ještě neslyšeli, bychom rádi představili naši celoroční činnost.

Činnost našeho oddílu začala už někdy v roce 1995 a od té doby toho náš oddíl zažil už opravdu hodně. Každoroční táboření, víkendovky, hry, nespočet zážitků, a hlavně vzniklá přátelství, která často opravdu přetrvávají po celý život.

O prázdninách se, jako obvykle, konal náš letní tábor. Táborníci se v letošním roce setkali s řadou lesních bytostí – bludičkou, čertem, jeskyňkami, medúzou, vílou a dalšími. Zažili jsme opravdová dobrodružství, protože oklamat a přelstít tyto bytosti není jednoduché. Měli jsme však samé statečné a bystré táborníky, podařilo se jim bytosti přelstít a vyléčit mladého muže z ošklivé nemoci, která ho sužovala. Táborový týden je pro nás plný radostí, ale také smutku, že se uvidíme až s novým školním rokem, tak jsme opravdu rádi, že tato chvíle právě nastala! ☺

V novém školním roce určitě plánujeme naše tradiční činnosti, jakou jsou páteční schůzky, deskové odpoledne (kde se učíme hrát nové karetní a deskové hry), drakiáda, víkendovka, čajovna, výlety do okolí a spoustu dalších. Na to vše se moc těšíme!

Jak to ale často bývá, tak nám naši oddíloví kamarádi do oddílu přicházejí, ale také odcházejí. Často s námi stráví celé své dětství a v nové životní etapě se s oddílem loučí. Nebo s námi chtějí pokračovat dál, ale už jako oddíloví instruktoři. Jsou roky, kdy máme oddílových členů dostatek, ale také doba, jako je právě teď, kdy nám odejde velká část kamarádů a my hledáme nové.

Scházíme se každý pátek v 16:00 u Provozní s.r.o. v Novém Malíně, tak se za námi přijď podívat! ☺

Přejeme všem příjemný start do nového školního roku!

Tábornický oddíl Slunovrat

A CO VŠECHNO S NÁMI MŮŽEŠ ZAZÍT?

PRÁVIDELNÉ SCHŮZKY PO CELÝ ŠKOLNÍ ROK
HRANÍ NEJRŮZNĚJŠÍCH HER
VÝLETY A VÍKENDOVÉ POBYTY

SPOUSTU NOVÝCH KAMARÁDŮ
ZÁŽITKY NA CELÝ ŽIVOT
LETNÍ TÁBOR

Léto v ÚEV Mladoňov

ÚSTAV EKOLOGICKÉHO
VZDĚLÁVÁNÍ, z. ú.

Letní dny se pomalu a jistě zkracují a vzduchem začíná vonět podzim. Prázdninám odzvonilo a všechny děti opět čeká deset měsíců ve školních lavicích. V následujících odstavcích se přeneseme zpět do uplynulých letních dnů.

S příchodem července se uskutečnily dva tradiční tábory – English Camp s tématem Upside down summer (Léto naruby). Letní dny jsme si zpřijemnil v zimním čase se Santou Clausem, Grinchem a dalšími postavami, které nás provedly vánočními zvyky a tradicemi. Nechyběla ani klasická štědrovečerní večeře a „půlnoční“ mše v kostele sv. Mikuláše v Mladoňově. Účastníci tábora Pod širým nebem vystoupili z komfortní zóny a zjistili, kdo letní tábor přežije. Součástí celého týdne bylo přespání pod hvězdami a získání dovedností potřebných k přežití v přírodě. Pirátská tajemství objevovaly děti na příměstském táboře v Novém Malíně. Akční tábory pro mladší i starší děti byly letos inspirovány Asterixem a Obelixem. Caesar i s Římany dostali za uši, mladí táborníci si společně s galskými hrdiny a druidy užili našlapaný týden

plný her, zajímavých aktivit a zážitků. Posledním táborem byl příměstský tábor ve spolupráci s očním centrem Ottlens pro děti s ortoptickými problémy. I v tomto případě jsme měli zázemí v nově postaveném pavilonu ZŠ Nový Malín. Děkujeme za hezké prostředí pro nás i děti a za vstřícnou spolupráci MŠ a ZŠ Nový Malín.

Každoročně je v létě areál ÚEV pronajat několika organizacím či spolkům, které pravidelně využívají naše služby a ani letos tomu nebylo jinak. Během července a srpna se postupně vystříдалo několik externích pobytů - pobyt rodičů s dětmi, Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, z.s., Gaudolino, z.s., Kytary Šumperk, Atletika Uničov, vÚzasu, pěvecký sbor – Bodo Olomouc.

Závěr prázdnin už několik let patří Pohádkovému lesu, který se uskutečnil v sobotu 26.8. od 13 hodin. Pohádková trasa dvanácti pohádkových stanovišť začínala i končila v našem areálu. I letošní účast byla hojná – cca 550 návštěvníků. Děkujeme nejen účastníkům, ale všem kamarádům a známým za pomoc při realizaci sobotního dne. Speciální poděkování patří obci Nový Malín za zapůjčení setů, stanů a kelímků; Úsovsku a.s. za poskytnutí prostor k parkování a Exprestisku Šumperk za grafickou pomoc a sníženou cenu za tisk pexes pro děti.

Nezbývá, než se nadechnout a pustit se opět do práce. Během podzimu nás čekají školy v přírodě a výukové programy. Všechny víkendy v podzimním období je areál pronajat pro soukromé oslavy, svatby nebo sborová soustředění. Děkujeme i za tento zájem široké veřejnosti.

Rok se s rokem sešel a my máme opět chuť pomáhat!

Letos nás oslovila nadace Zlatá Andělka z.s., abychom společnými silami uspořádali BENEFIČNÍ POCHOD „našlápní to...!“ Zmíněná nadace podpořila již několik lidských příběhů a dobročinných projektů. Akce se uskuteční v sobotu 7.10.2023 od 10.00 hod. v Písařově (od Zašívárny). Budete mít na výběr délku trasy - 2 km nebo 12 km. Pokud se chcete zapojit, stačí přijít a být tak součástí dalšího benefičního projektu. Veškerý výtěžek ze vstupného poputuje zrakově postiženým a jinak znevýhodněným lidem.

Registrační poplatek – dospělý 100 Kč a dítě (od 7 let) 50 Kč. Platba v hotovosti na místě – formou zapečetěných pokladniček. Je pro nás důležité vědět, na kolik nadšenců se můžeme těšit a hlavně připravit ☺. Prosíme proto o registraci na: www.zlataandelka.cz. Občerstvení bude samozřejmě zajištěno.

Přejeme hezké a slunné babí léto!

Tým ÚEV

SOBOTA 7. 10. 2023
10.00 hod. od Zašívárny
50.0184897N, 16.7864314E
našlápní to ...!
BENEFIČNÍ POCHOD
NA PODPORU SLABOZRÁKÝCH
a NEVIDOMÝCH
Možné trasy: 2 km a 12 km
Nutná registrace před akcí:
www.zlataandelka.cz

Pro každého

Zlatá Andělka

ÚSTAV EKOLOGICKÉHO
VZDĚLÁVÁNÍ, z. ú.

Rodinné centrum Vikýrek.

Rodinné centrum Vikýrek z.s. působící ve Vikýřovicích a na Zámku Třemešek během letních prázdnin nabídlo rodičům a dětem letní turnusy příměstských táborů. Tábory byly tematicky různě zaměřené a byly plně obsazené. Věříme, že se dětem na táborech líbilo, byly spokojené, poznaly nové kamarádky a užily si spoustu zábavy a dobrodružství. Budeme se těšit opět příští prázdniny!

S nástupem školního roku jsme i my připravily nový pravidelný dopolední i odpolední program, který je platný do konce prosince 2023.

Kromě dopoledních hrátek pro děti různého věku, nabízíme i odpolední kurzy pro starší děti bez přítomnosti rodičů – například kurzy vaření, pečení, tvoření, angličtina nebo hra na kytaru.

Kromě pravidelného programu nabízíme v průběhu celého roku kurzy, semináře, besedy, minibesedy a jiné vzdělávací aktivity pro rodiče.

Během podzimních měsíců plánujeme zajímavé přednášky a minibesedy.

Bližší informace o chystaných akcích budou postupně zveřejněny na webu www.vikyrek.cz a facebooku RC Vikýrek z.s.

Budoucím maminkám nabízíme velmi oblíbené předporodní kurzy s naší zkušenou lektorkou Ivetou, které probíhají v prostorech ve Vikýřovicích.

Nově v rámci pravidelného programu nabízíme Cvičení pro těhotné každou středu od 17:00-18:00 se zkušenou lektorkou a nastávající maminkou Mgr. Janou Matulovou.

Široké veřejnosti jsou také k dispozici naše poradny – Psychologická (krizová) poradna, Logopedická poradna a Homeopatická poradna. Pokud potřebujete radu či odbornou pomoc, neváhejte se obrátit na naše poradny.

Konzultace jsou zdarma. Možnost konzultací i přes email.

Pokud hledáte prostory, kde byste mohli uspořádat dětskou oslavu s možností vlastního občerstvení a výzdoby, nabízíme možnost propůjčení našich prostor.

V neposlední řadě Rodinné centrum Vikýrek z.s. provozuje půjčovnu pomůcek pro miminka – k dispozici máme např. monitory dechu, kojenecké váhy, odsávačky mléka a další pomůcky nejen pro novopečené maminky.

Aktuální dění, důležité informace a fotky zveřejňujeme také na našem facebookovém profilu - Rodinné centrum Vikýrek a na stránkách zonerama.cz/vikyrek.

Závěrem bychom chtěly všechny děti, rodiče a naše příznivce pozvat na velkou narozeninovou párty! Rodinné centrum Vikýrek z.s. v letošním roce oslaví 15 let od svého založení a my pro vás chystáme skvělou akci, plnou zábavy, radosti a tvoření. Chybět nebudou ani hosté – celým dnem nás provede DJ Chozze, navštíví nás Mickey Mouse s Minnie a šašek Viky! Připravený je i zajímavý doprovodný program.

Těšíme se na všechny, kteří přijdou s námi slavit!

Za tým RC Vikýrek z.s.
Bc. Veronika Maitnerová

VIKÝREK SLAVÍ 15 LET

Přijďte slavit s námi!
7.10.2023
10:00 - 17:00
Zámek Třemešek

Na co se můžete těšit?

- 10:00 Zahájení oslavy
- 10:00-12:00 Návštěva Mickey Mouse a Minnie
- 15:00 Show Šaška Vikyho
- 16:30 Slavnostní přípitek

Doprovodný program

- Skákačí hrad, tetování, malování na obličej
- Vikýrkova narozeninová pátračka
- Tvarování z balónek
- Tvořící koutky pro děti
- Relax zóna pro miminka
- Ukázka první pomoci - Český červený kříž
- Stánek ZPMV ČR

Celým dnem nás provede DJ CHOZZE

Při nepříznivém počasí se akce uskuteční ve vnitřních prostorech Zámku.

RC Vikýrek, z.s. nově nabízí

CVIČENÍ PRO TĚHOTNÉ

Pro všechny nastávající maminky **od ukončeného 12. týdne těhotenství** s fyziologickým těhotenstvím, bez zdravotních komplikací, které chtějí zůstat v kondici.

Těšit se můžete na procvičování správného držení těla, cvičení s vlastním tělem zaměřené na hluboký stabilizační systém, dechová cvičení, cvičení chodidel a dolních končetin, cvičení na míčích a jiných cvičebních pomůckách.

Cvičení povede zkušená trenérka Mgr. Jana Matulová

Středa 17:00-18:00
Zámek Třemešek
Příspěvek: 100Kč

Rezervace na www.vikyrek.cz

www.vikyrek.cz
www.facebook.com/rcvikyrek

Podporují nás: delfort, Opatovický kraj, FUTURPOL, UNO, Evropská unie, Program rozvoje venkova, Společný program Evropské unie a České republiky

Aktivita projektu "Rodina stále v pohodě" jsou podpořeny v rámci dotačního titulu Rodina.

Podporují nás: delfort, Opatovický kraj, FUTURPOL, UNO, Evropská unie, Program rozvoje venkova, Společný program Evropské unie a České republiky

Aktivita projektu "Rodina stále v pohodě" jsou podpořeny v rámci dotačního titulu Rodina.

Pravidelný program

Září - Prosinec 2023

Vikýřovice Třemešek

Den	Čas	Název	Věk	Lektorka	Cena
Pondělí	9:00-11:00	Klub rodičů mladších dětí	2-4 roky	Lenka	50 Kč
	16:30-18:30	Vaření pro děti	4-7 let	Barbora	1.120 Kč pololetí
Úterý	9:00-11:00	Volnohárky	0-4 roky	Jana	50 Kč
	16:30-18:00 (každý sudý týden)	Základy hry na kytaru	8-13 let	Lada	500 Kč pololetí
Středa	9:00-11:00	Klub rodičů miminek	0-1 rok	Katka	50 Kč
Čtvrtek	16:00-17:30 (každý sudý týden)	Hýbanky	4-7 let	Marcela	50 Kč
	16:00-18:00 (každý lichý týden)	Tvoření pro děti	4-7 let	Pavína	60 Kč
Pátek	9:00-11:00	Klub rodičů batolat	1-2 roky	Aneta	50 Kč
	16:30-18:30	Volná herná	0-5 let	Lenka Lada	50 Kč

Den	Čas	Název	Věk	Lektorka	Cena
Pondělí	9:00-11:00	Klub rodičů miminek	0-1 rok	Markéta	50 Kč
	16:00-17:30 (každý lichý týden)	Hýbanky	4-7 let	Marcela	50 Kč
Úterý	9:00-12:00	S Vikýrkem na zkušenou	2-4 roky	Denisa Martina	280 Kč
	16:30-18:30 (každý sudý týden)	Pečení pro děti	5-7 let	Jana	560 Kč pololetí
	16:00-18:00 (každý lichý týden)	Tvoření pro děti	4-7 let	Pavína	60 Kč
Středa	9:00-11:00	Klub rodičů batolat	1-2 roky	Jana	50 Kč
	16:30-18:30	Volná herná	0-5 let	Veronika	50 Kč
	17:00-18:00	Cvičení pro těhotné	ukončený 12.tt těhotenství	Jana	100 Kč
Čtvrtek	9:00-11:00	Volnohárky	0-4 roky	Jana	50 Kč
	16:00-17:00	Angličtina	začátečnick	Petra	1.000 Kč pololetí
	17:30-18:30		pokročili		
Pátek	9:00-11:00	Klub rodičů mladších dětí	2-4 roky	Monika	50 Kč

www.vikyrek.cz www.facebook.com/rcvikyrek

Podporují nás: delfort, Opatovický kraj, FUTURPOL, UNO, Evropská unie, Program rozvoje venkova, Společný program Evropské unie a České republiky

Aktivita projektu "Rodina stále v pohodě" jsou podpořeny v rámci dotačního titulu Rodina.

Římskokatolická farnost
Nový Malín,
**Kostel Narození Panny
Marie**

Nový Malín 700,
788 03 Nový Malín

rozpis mší svatých

neděle 10:30 hod.

čtvrtek 18:00 hod.

farář

P. Mgr. Otto Sekanina

Jana Žižky 144,

789 61 Bludov

E-mail: fabludov@ado.cz

Telefon: 731 626 532

Vyhlížíme v kostele východ slunce?

Ještě si užíváme pěkných podzimních dní, teplých a slunečných. Ale to, že už jich mnoho nebude, nám připomíná stále kratší den a delší noc. Den si můžeme prodloužit umělým osvětlením. Naši předkové využívali louče, lampy a svíčky. My máme k dispozici bohatou paletu různých světél. Jsou ale chvíle, kdy i když jsme obklopeni vnějším světlem,

v srdci se nám světlo chybí. Tradičně jsou kostely postaveny směrem na východ, jako bychom při modlitbě vyhlíželi východ slunce. Pro křesťany je tím vycházejícím sluncem Ježíš. On řekl: „Já jsem Světlo světa“. Ať vás jeho světlo provází ve chvílích vnitřní temnoty.
Přeje

P. Otto Sekanina, farář

Výuka náboženství

Nejen v našem kostele bývají příležitosti setkat se a slyšet Boží Slovo, poselství o Bohu Otcí, o Pánu Ježíši, Panně Marii, o dalších svatých lidech, o společenství Církve a o různých dalších Božích věcech... Také s dětmi v naší Základní škole se scházíme, a to při hodinách Náboženství.

Takže i letos mají děti možnost se přihlásit, a mít Náboženství jako nepovinný předmět v rámci vyučování. Podle ročníků připravuji letos dvě skupinky,

mladší a starší děti. Přihlášky a podrobnější informace dostanete v kostele (u pana faráře), ve škole (s rozpisem nepovinných předmětů a kroužků) nebo osobně u mně (u Petry Kočí, na tel. čísle 608 883 111)

Těším se na všechny děti, které letos budou přicházet.

Petra Kočí
katechetka

Kostel Narození Panny Marie – obrazy, sochy II.

Na levé straně kostela, naproti vstupu do sakristie, je volně zavěšený výrazný velký obraz s vyobrazením dvou svatých nad naším kostelem a jeho okolím. Jde o původní oltářní obraz z roku 1813 a představuje apoštoly sv. Jana a sv. Pavla jako ochránce proti bouřkám a zobrazuje historické jádro obce s kostelem. Svátek apoštolů Jana a Pavla se slaví 26. června. Obec trestala tzv. živou pokoutou ty, kteří v tento den na poli pracovali. Tento obraz byl velmi ctěn a nikdy se na den 26. června nezapomíná!

Obraz je velký asi 2,5 m a spojuje kostel s tehdy ještě existujícím hřbitovem, farním domem a dědičným soudem. Z mraku, který slouží jako klekátka, letí blesk k obci. Svítidlo pod obrazem zdobil věnec, který tam zůstal celý rok. Nápis pod obrazem na širokém bílém pásu je výzva obyvatelům farní obce, aby oba apoštoly věrně uctivali, a končí modlitbou tohoto znění: „Členové této obce, ctěte tyto vás chránící přátele, aby Bůh Vás chránil před bouří, zásluhou jejich prosby za Vás.“

Jan a Pavel

Křížová cesta, okna, lavice

Křížovou cestu pořídili farníci na vlastní náklady v r. 1805. Byla namalována malířem Jindřichem Verneřem (Heinrichem Wehnerem) přímo v našem kostele. Obrazy jsou barokní a v roce 1914 byly restaurovány a dány do nových neztrouchnivělých rámců farníci paní Gebrielovou. Její matka dala v té době zasklít všechna okna, dvě z nich jsou malovány a je na nich vyobrazena sv. Anna a Josef. Jsou z umělecké dílny Richarda Schleine z Grottau v Čechách. V roce 1919 dal farář František Mayer do kostela pořídit lavice. Ta rodina, která zaplatila za lavici obnos 530 Kč. bylo přiznáno právo lavice používat a se štítkem a jmény ji označit. Lavice jsou z jilmového dřeva a stály 15.000 Kč.

Třetí zastavení

Dvanácté zastavení

Kluci z Malína v Portugalsku

Od 25. července do 6. srpna jsme se s mládeží z děkanátu Šumperk a našim kaplanem zúčastnili Světových dnů mládeže. Jedná se o událost poprvé iniciovanou papežem Janem Pavlem II., která spojuje mladé z celého světa, aby se mohli navzájem povzbudit jak ve víře, tak i v životě. Akce bývá jednou za tři až čtyři roky, jednou v Evropě a podruhé mimo náš kontinent.

Tento ročník se setkání konalo v Portugalsku. Za necelé dva týdny jsme měli možnost poznat města Porto a Lisabon, kde byl vždy pro nás připraven dopolední a večerní program a odpoledne jsme mohli využít k poznávání krásy obou měst. Porto nám nabídlo rodinnou atmosféru farního společenství, kdežto v Lisabonu, v němž se odehrával hlavní program, jsme se cítili jako kapky v moři - není divu, když se nás sešlo 1,5 milionu poutníků!

Takový dav dal zabrat všem, dokonce i organizátorům. Strach nás ale rychle přešel poté, co jsme se začali bavit s jednotlivci a pak jsme zjistili, že jsme na jedné lodi. I v tak hlučném prostředí sálala síla přátelství a solidarity. V tomto

duchu se nesl i sobotní program, který jsme strávili na pláži a dokonce tam i přespali - zde se náš životní prostor odehrával na dvou metrech čtverečních.

Vrcholem celé akce byla nedělní mše svatá s papežem Františkem, který na konci projížděl mezi jednotlivými sektory a všem účastníkům požehnal.

Z těchto dnů si odvážíme spoustu zážitků - jak ty příjemné, tak i ty méně pohodlné, nové známosti i slova svatého otce a našich biskupů. Naše úroveň angličtiny bohatě postačila. Těšíme se na vás za dva roky na jubilejním výročí v Římě!

Oto Vrana
a Kuba Peňáz

ARNOŠT HRABAL (1886-1969)

Osmého srpna letošního roku to bylo přesně sto let, kdy byla dokončena oprava kostelní věže. Ta byla poškozena úderem blesku. Stalo se to 30. dubna 1914, těsně před vypuknutím první (obě fotky věže) světové války. Hasiči sice oheň uhasili, ale špice věže prohořela až dolů po střechu. Možná, že by brzy došlo k rekonstrukci věže a opravě střechy, protože plány už byly hotové a připravené, kdyby nemusel stavitel Mader narukovat do války. Zanedlouho však přišla zpráva, že padl. Po celou dobu války se tedy nic nedělo, poškozené místo se jen zabezdilo deskami a provizorně přikrylo. Do kostela sice začalo, ale přesto se v něm všechny bohoslužby konaly dál.

Hrabalova grafika – hořící věž

A právě v té době, 1. září 1914, sem byl přeložen z Libiny mladý, osmadvacetiletý kaplan – pozdější významná osobnost kulturního a náboženského života moravskoslezského regionu – kněz a grafik Arnošt Hrabal. Pocházel z chudé početné rodiny buchlovického listonoše a byl nejstarší z devíti dětí. Absolvoval gymnázium v Uherském Hradišti a po maturitě se těžce rozhodoval, co dál. Jeho profesor kreslení doporučoval studium na některé akademii, ale to by bylo příliš nákladné a zatěžovalo by celou rodinu s osmi ještě nezaopatřenými dětmi. Rozhodl se tedy pro teologii. V roce 1906 nastoupil do kněžského semináře v Olomouci. Při studiu rozvíjel svou zálibu v kreslení, obrázky i kopiemi si přilepšoval do svého chudého rozpočtu. Už jako student poznal, že kombinace výtvarné činnosti a kněžství je přijímána s nedůvěrou a většinou negativně. Dostal se do konfliktu s biskupem Karlem Wisnarem, svým profesorem a zároveň generálním vikářem, který navíc měl rozhodující slovo při umísťování kněží do farností. A. Hrabal se stal, po vysvěcení v roce 1910, doslova cestovatelem po farách a byly to většinou něčím ty nejhorší „štace“. Hned po studiích se nejprve dostal do Německých Libin. V průběhu následujících deseti let působil ve Frankštátě /Nový Malín – byl zde zhruba rok a půl/, Kolštejně /Branná/, Šilperku /Štítý/, Kře-

Opravená kostelní věž

nově u Svitav, Hradečné, Újezdě u Uničova, Věsce u Oder, Potštátě, Slavkově. Špatně snášel psychicky i fyzicky takový kočovný život. V té době /1917/ mu navíc zemřel

A. Hrabal obklopen svými díly na faře ve Frankštátu

otec a Hrabal musel převzít poručnictví nad svými sourozenci. Ale všechno špatné bývá k něčemu dobré. V našem kraji se dostal na výlet do Jeseníků a poprvé se setkal s krásou horských lesů. Okouzly jej stromy, hlavně ty nevzhledné, pokřivené nepřízní počasí. Zapsal si: „jsem naplněn pravým nadšením pro umění, už mě od té krásy nic neodvrátí. Bohužel schází mi mluva – technika..... Jak se mám stát malířem vlastní silou? Bez učitele, bez školy, když to nejnütnější neznám a nemám ani prostředky, ani času? Ničeho.“ Nakonec se v roce 1912 rozjel do Vídně rozhodnut, že se bude ucházet o studium na akademii výtvarných umění. Zjistil však, že studium je nákladné a trvá osm let. Přihlásil se aspoň na soukromou školu malování, ale brzy přišel na C.k. grafický ústav, kde e poprvé setkal s grafickými technikami a zaměřil se na litografii a dřevoryt. Dojížděl pak do Vídně až do roku 1915. musel žádat o volno a přátelé ho podporovali finančně. V roce 1923 mu hrozilo další přeložení a Hrabal, psychicky i fyzicky na dně, se obrátil na prostějovského faráře Karla Dostála Lutinova. To byl přední organizátor křesťanské kultury, zakladatelem Katolické moderny, básník, vydavatel a významný církevní hodnostář s kontakty. Ten mu dopomohl k místu kaplana ve Velkých Losinách. Jeho představený – farář, milovník a sběratel umění mu umožnil, aby měl čas na práci a klid. Losiny nabízely spoustu výhod: kulturní prostředí, lázeňský život, kontakty s místní honorací i vzácnými lázeňskými hosty z řad šlechty, výlety do hor a byla zde i ruční papírna.

Bylo to místo jeho nejplodnějšího tvůrčího období. Vytvořil zde (v letech 1925-1931)

Švýcárna 1931

na 200 listů s náměty horského prostředí Jeseníků a dále pozvánek, blahopřání, novoročenek a ex-libris. Svými dřevoryty, perokresbami a jinými technikami vyzdobil řadu publikací, novin a časopisů. Arnošt Hrabal spolupracoval a spolutvořil jen ta díla s jehož autory byl duševně spřízněn, s nimiž byl v úzkém a vzájemném obdivném přátelství. Byly to např. literáti z Katolické moderny, Jakub Deml, Jan Zahradníček, Jaroslav Durych a zejména Maria Stona, rakouská a československá spisovatelka německé národnosti. Psala poezii, novely a romány. A. H. s ní spolupracoval jako ilustrátor. Hrabal ve

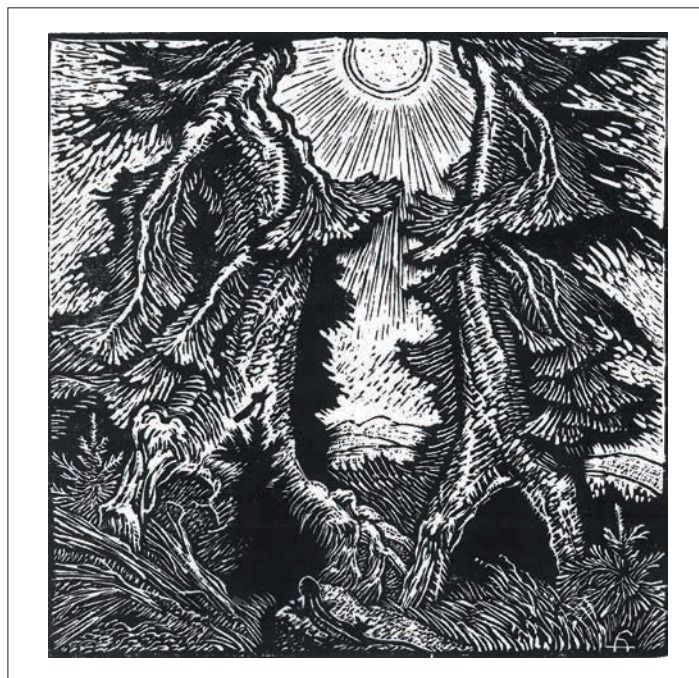
svých pětáctýřiceti letech dostal své první farářské místo ve Velké Moravě, v zapadlé vesnici, kde končí cesta, jak sám prohlásil. Po roce 1936 usiloval o návrat do rodného kraje, což se mu povedlo o rok později, kdy se dostal jako farář do svých rodných Buchlovic, kde i v roce 1969 zemřel.

Během svého života uspořádal několik výstav, např. ve William Ritter Vídni, Praze nebo v Uherském Hradišti. Významný švýcarský kritik a publicista po shlédnutí jedné z Hrabalových výstav napsal o něm, že je „Ten, který posvětil moravský les“.

Dagmar Koverdinská

Hrdinové – dřevoryt z r.1960

Po bouři – dřevoryt z r. 1924

Vzpomínky z Frankštátu

Po druhé světové válce vyšly dvě knihy o Frankštátu, napsané v němčině. První z nich vyšla v 50. letech a jmenuje se Frankstadt ein Heimatbuch (Frankstadt, kniha domova). V roce 1981 vyšla druhá kniha, Frankstadt ein Jubiläumsbuch (Frankstadt, výroční kniha). S pomocí původních obyvatel a kolegů je napsal a upravil doktor Richard Hasler, který po válce bydlel v Augsburgu v Bavorsku. Dočteme se v nich o běžném denním životě i svátcích v obci. Jsou zde příběhy a jmenné seznamy rodin, které před odsunem ve Frankštátu žily. Texty jsou doplněny perokresbami a fotografiemi zachycující obyvatelé, významné události a stavby. Většinu perokreseb namaloval Franz Urban, moravský, německy hovořící malíř a grafik, který se narodil v roce 1894 ve Frankštátu. Jeho díla jsou vystavena mimo jiné i v Národní galerii v Praze a nebo jsou umístěny v soukromých sbírkách. Perokresby do knih zhotovil zřejmě na zakázku podle dobových fotografií, které si odsunuté rodiny odvezly do Německa.

V závěru druhé knihy vyslovuje autor, doktor R. Hasler, tři přání. Prvním je, aby frankštátští a jejich potomci zůstali v kontaktu. Druhým přáním je, aby si majitelé knihy do ní zapsali vzpomínky, které se týkají jejich rodiny. A posledním přáním je, aby krajané měli v úctě zemi, odkud pocházejí.

skica od Dr. Haslera, dům č.p. 223

Součástí knihy jsou i vzpomínky německých obyvatel, které vám přiblížím volným překladem.

Duch stromů

Ve Frankštátě, jako i jinde, byli lidé pověřiví, neboť jak napsal Goethe, pověřivost je součástí lidské přirozenosti. Pověry jsou pozůstatkem dřívějších ná-

boženství nebo chytrý pokus o vysvětlení záhad přírody.

Zázračné účinky některých rostlin, kterými lidé léčili rány a nemoci, jsou dlouho známé. Zřejmě proto se jejich schopnosti pojí s magií a kouzly. Ve Frankštátě se věřilo, že bezový keř chrání stáje a domy před čarodějnictvím. Zničení keře nebo spálení bezového dřeva by mělo za následek neštěstí a smrt.

Stromy a keře hrály nezastupitelnou roli v pověstech a tradicích. Byly pro naše předky důležité a oni se k nim vždy chovali s úctou. Ve Frankštátě jsem znal starého muže, který, když musel pokácet strom, nejprve s ním pořádně zatřásl. Potom zamumlal několik, pro mě, nesrozumitelných slov. Jednou jsem se ho zeptal, proč to dělá. Odpověděl s vážným výrazem ve tváři: „Každý strom je živá bytost s kouzelnou duší. Zatřesu s ním, aby duše mohla utéct a nezůstala v pařezu. A dodal, že to je známé od nepaměti.“

vzpomínky Josefa Lukase
volně přeložila
Veronika Solařová

Z malínských kronik rok 1973

Přepis z kroniky je doslovný, bez jazykových či gramatických úprav, pouze jména jsou zkrácena na iniciály.

Události v obci

Velmi suché počasí koncem roku 1972 a začátkem r. 1973 mělo za následky, že kolem dráhy v oblasti Nového Malína až po Šumperk byly od projíždějících vlaků zapáleny velké plochy staré trávy, což na zimní počasí bylo zvláštním zjevem.

Cihelna Nový Malín

Cihelna Nový Malín byla v roce 1973 v plném provozu za průměrného stavu 34 pracovníků. Závod úspěšně řídil vedoucí K. O. Jako ekonomka závodu pracovala Z. S. a předsedou závodního výboru ROH byl s. F. S..

V roce 1973 docílil závod plnění plánu cihlářské výroby na 100,9 %. S odbytovou situací se závod plně vyrovnal a plnění plánu nebylo nikterak ohroženo. Produktivita práce byla plněna po celý rok na 115,4%. Mzdový fond byl překročen
skica od Dr. Haslera, dům č.p. 223

oproti plánu o 30000 Kč – avšak i toto překročení bylo zdůvodněno a bylo v relaci. Čistý zisk byl překročen oproti plánu o 132 600,- Kčs -. Některé nedostatky se projevíly v materiálových nákladech a v palivu.

Cihelna Nový Malín již po mnoho let pod vedením s. K. O. plní rovnoměrně plánované úkoly, uložené státním plánem, čímž se nemalou měrou podílí na úspěšném plnění usnesení XIV. sjezdu KSČ. Proto také závod obdržel v I. Pololetí 1973 putovní standardu podnikového ředitelství a ROH.

MATEŘSKÉ ŠKOLY

Do našich mateřských škol a jeslového zařízení docházelo v roce 1973 70 dětí.

Jako ředitelka I. mateř. školy pracovala B. M. a učitelka V. A.. Ke konci roku ji zastupovala s. B.R.

V jeslové třídě pracovala jako zdravotní sestra J. J. a pěstounka J. O..

V II. mateř. škole je ředitelkou s. A. A. a učitelkou s. M. T..

Děti obou mateřských škol se zúčastňovaly oslav v obci a vítání nových občánků do života. Dále vystupovaly na dětském karnevalu a zúčastnily se lampionových průvodů při máj. oslavách a VŘSR.

V prosinci r. 1973 byla ukončena generální oprava I. mateřské školy, které vedení školy po celý rok věnovalo velkou pozornost a různých brigádnických akcí se zúčastnili rodiče dětí.

Rovněž tak II. mateř. škola věnovala velkou pozornost zařízení školy a úpravě okolí a jenom pracovnice této školy odpracovaly zdarma 130 brigád. hodin a rodiče dětí 300 brigád. hodin.

Dalších 2 100 brigád. hodin odpracovali rodiče na výstavbě hospodářského zařízení II. mateř. školy pod vedením s. A. A..

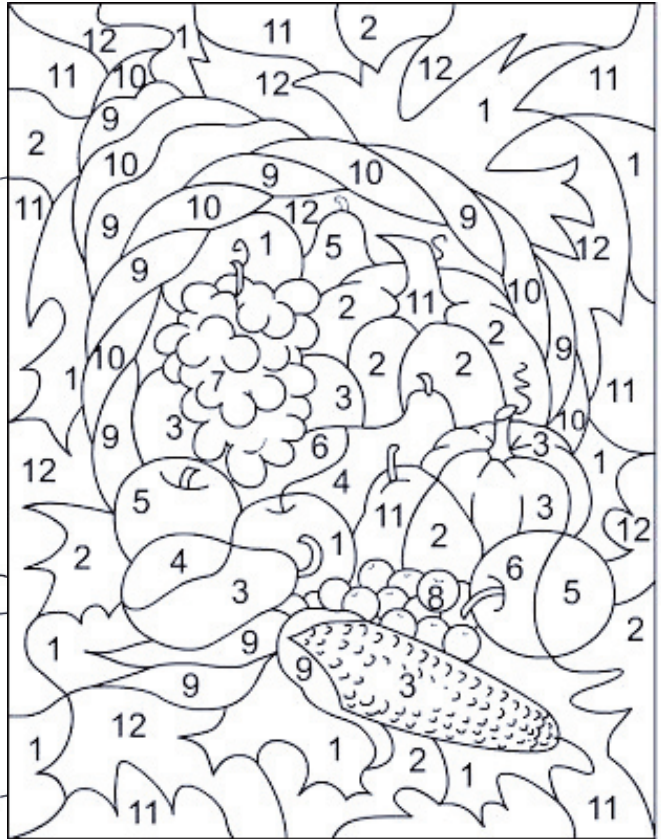
Prostředí obou mateř. škol se velmi zlepšilo a naše mateřské školy patří mezi první na okrese.

Přepsala Bc. Miroslava Krausová

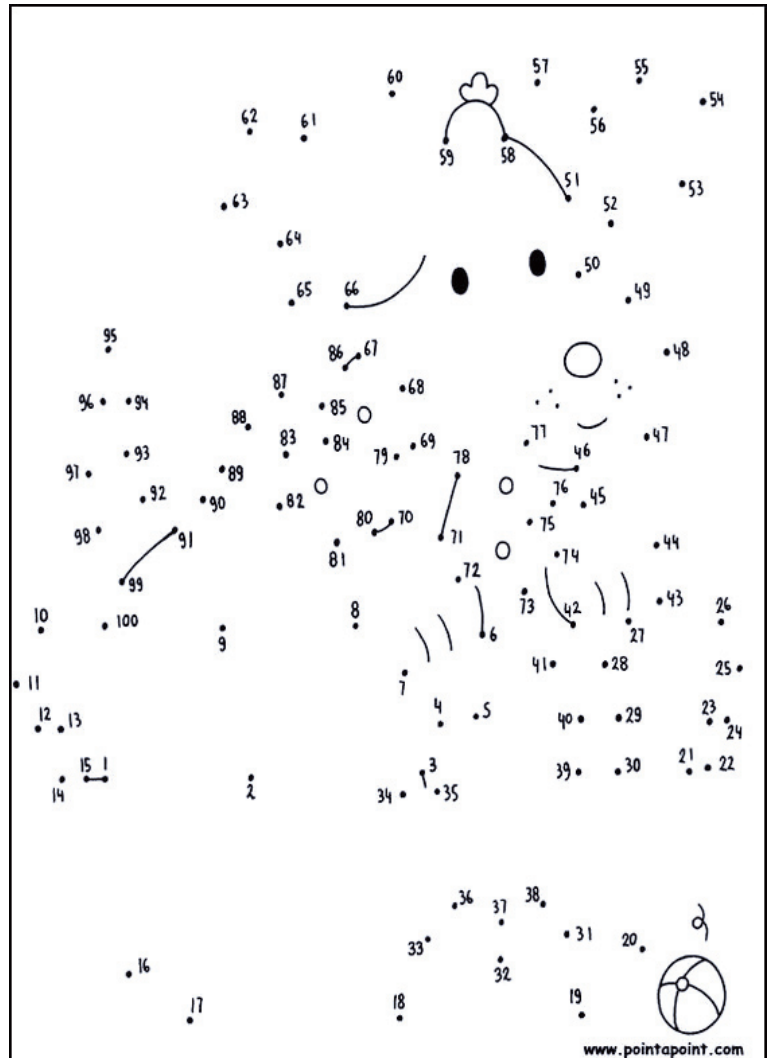
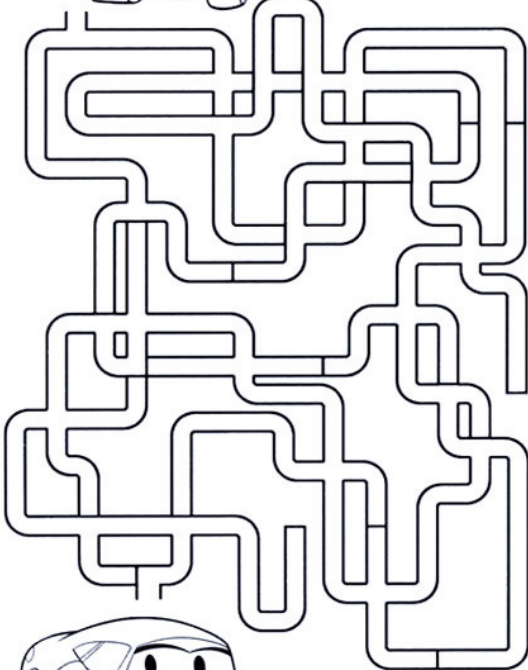
Vymaluj si

NAJDI 9 ROZDÍLŮ

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12

**S
U
D
O
K
U**

		1				6		9
9				4	7			2
	3							
	9			6		7		
7	2	6						1
							2	
3		8			1			
			3	5			8	4
					2			

							2	7
			7	4		8		3
	9				6			
3	1							
		5		8		9	3	
		4		5			6	2
						2	7	5
2	4			6	5	1		

**S
U
D
O
K
U**

7		8						
	4					9	5	3
	9	6		5	4			
						5		2
					3		9	
	2		9				4	7
2		1						8
	8							
						7	6	

6						5	3	
				2	7			
5		7		9	6		1	8
		6			1		8	
	9	8						
				2				
						9		
			2				4	3
3	1				9		6	2

“Budu slavit Vánoce ve svém srdci a snažit se je tam..... “ Charles Dickens

U O T S O R T S O N T A T S O M A S D T K V A L T P R T
 A B S E N C E N D S A S Ž K D O T L A S E K O S A R S S
 T N R A S C E P O K Y D O Í K S S A E O I C O K E Á A O
 S A O O K Č E T S Ě M M V N O U I B V T K V N U N D M N
 I M L D L N A M T N O R F L P T R O E I I I V A Z E O L
 R R C E A N I E U R P M D O Á U U M T Ž T Č Ž L U L V E
 O T N F D M I Č P O E E U R N D T Y L E E E U M A N O T
 T S T R A N I C K O S T Ý M Í I A S T L T B L R A Í L I
 K A S N T T I R T O Á Á K Ý R A K L Í Í O N T N O K N N
 A H U E E I Ý Č P V R N C A S T I N G Ř R I I Á O D O Ě
 R S R L L V L Á K N O Í V T C O R O R P P C O V L S S M
 T E K K K S K A V A L E R I S T A S N A K E S O K E T Y
 S A N A P O D O B O V A T E L E K T R O M O N T É R K V

ABSENCE – ARITMETIKA – ASTRA – CASTING – CVIČEBNICE – DORUČITEL – DOSTUP – ELEKTROMONTÉR – FRONTMAN – HASTRMAN –
 INKASO – INTERES – KARIKATURISTA – KAVALERISTA – KOPÁNÍ – KOPEC – KOSEKANS – KOSTÝM – KOUZLO – KVALT – KVINTETO –
 LEDNÍČKA – LŽIVOST – MĚSTEČKO – METÁNÍ – NADVLÁDA – NAFTA – NAPODOBOVATEL – NEČLEN – NEPŘÍSTUPNOST – NUANCE –
 ODKOP – OKAMŽIK – OSTROST – OSVIT – PITRALON – POKRÝVKA – POSEDLOST – PRÁDELNÍK – PRIMADONA – PROROCTVÍ –
 PROTETIK – PŘÍLEŽITOST – ROLNICTVO – ROLNÍK – SALTO – SAMOSTATNOST – SAMOVOLNOST – SKLADATEL – SLABOMYSLNOST –
 SRDNATOST – SYMFONIK – TÁLEK – TAVITELNOST – TETINKA – TRAKTORISTA – TRETKA – TSUNAMI – UČITELKA – UPOUTÁVKA –
 VČELÍN – VENKOV – VLÁKNO – VYMĚNITELNOST

KÁCENÍ ŠUMPERK

KÁCENÍ STROMŮ STROMOLEZECKOU TECHNIKOU

Jednoduché a efektivní řešení s možností následného zpracování pokáceného stromu

+420 778 523 553

info@kacenisumperk.cz

kacenisumperk.cz

Tai-či v Novém Malíně

V září opět začíná cvičení tai-či pro začátečníky i pokročilé.

Celé cvičení je souborem klidných a plynulých pohybů celého těla prováděných v mírném tempu, sladěných s dechem. Pro svůj harmonický charakter a díky maximálnímu zaměření pozornosti na prováděný pohyb může již od samého začátku pozitivně působit na unavenou psychiku. Je to dokonalý prostředek pro obnovu a zachování zdraví a duševní pohody.

Cvičení začíná nácvikem jednotlivých prvků, které se pak skládají do ucelené sestavy. Součástí cvičení je i rozcvička před vlastním cvičením tai-či a cvičení i čchi - kungů

Cvičení je každé úterý od 17:30 a trvá celkem 90 minut. Za každé pololetí se platí 900,- Kč. Scházíme se v budově Provozní Nový Malín 83 (Sběrný dvůr).. Sraz je asi 10 minut před cvičením před budovou.

Kurz povede cvičitel tai-či II. tř. Miroslav Brutvan

Další informace na tel.č. 604151068, případně e-mailem: Mibrut@seznam.cz

Smrt jako oslava života

Smrt je největším mystériem.
Protože se na ni nepamatujeme,
tak se jí bojíme. Někdy tak moc,
že o ní nechceme ani přemýšlet.
Bojíme se, že si ji tím přivoláme.

Tak jako narození jsme ji odsunuli z našich životů
a domovů do nemocnic bojíme se s ní setkat.

Bojíme se mluvit s umírajícím, bojíme se pohřbu, bojíme
se „zatížit“ rodinu a blízké tím, co cítíme. A tak mlčíme.
Každý sám ukrytý v sobě.

Bojíme se života v nás.
Vyjádřit se.

Možná to jde ale i jinak.

Smrt je spravedlivá. Dojde na každého.
Možná je čas prolomit to tabu a začít o ní mluvit.

Připustit si myšlenku vlastní smrtelnosti bavit se s blízkými
o tom, jak se cítíme. Jak bychom chtěli jednou zemřít.
Jaký bychom chtěli obřad, rozloučení s námi.

Možná se nám všem může ulevit, když si připustíme, že
zemřeme a že se nás to týká. Možná se budeme moci
jeden druhému podívat do očí beze strachu a studu
za to, co cítíme a že jsme živí.

Možná se ze strachu ze smrti může stát přijetí života.
Může se nám ulevit, když budeme moci o ní mluvit,
když přestaneme dělat, že se nás netýká.

Potom smrt nemusí být stresující ani pro nás, ani pro
naše blízké. Můžeme se rozloučit a všechno si dopově-
dět, můžeme oslavit život člověka, který zemřel
s vděčností za to setkání. Za jeho život.

Můžeme si uvědomit to, že jsme ještě naživu.

S přijetím smrti, pomíjivostí si můžeme uvědomit,
jak a proč vlastně žijeme.

Poslední rozloučení může být plné naděje, přijetí, pláče
i radosti.

Plné života, který jde dál.

Z této země jsme vzešli a do ní se navrátíme. Na chvíli
se stáváme jedinečnou formou, která tu ještě nebyla
vyjádřena a poté opět splyneme se vším.

Jako nádech a výdech.
Mezera mezi světy.
Nikam neodejdeme.
Jsme součástí všeho, co je.

- DOPROVÁZENÍ UMÍRAJÍCÍCH
A JEJICH RODIN.
- POSLEDNÍ ROZLOUČENÍ
NA PŘÁNÍ.
- DOPROVÁZENÍ POZŮSTALÝCH.
- PROSTOR SE OTEVŘÍT
A USPOŘÁDAT SI POSLEDNÍ VĚCI.
- BESEDY O SMRTI.

Mirka Zagzdová,
Nový Malín 294
Tel. 604936682

www.mezi-svety.cz

Nové prostory malínské lékárny

Dobrý den,

rádi bychom Vás informovali o otevření naší malínské lékárny v listopadu 2023 v nově zrekonstruovaném zdravotním středisku.

V lékárně najdete jak léky a preparáty moderní medicíny, tak i doplňky stravy, homeopatika, bylinné přípravky. Zajišťujeme rozvoz zdravotnických pomůcek.

Těšíme se na Vaši návštěvu a doufáme, že se zde budete cítit jako doma.

S pozdravem,
Mgr. Markéta Minářová
Lékárna Nový Malín 504,
tel. 775 219 125

PROVOZNÍ DOBA VĚŘEJNÉHO POHŘEBIŠTĚ NOVÝ MALÍN A MLADOŇOV

od. 3.11. do 30.4.

8:00- 18:00 hod

od. 1.5. do 2.11.

7:00- 21:00 hod

Fotovoltaický ohřev vody od 1 Kč s dotací 90 000 Kč

FOTOVOLTAICKÝ OHŘEV VODY SE STÁTNI DOTACÍ NZU LIGHT:

- FOTOVOLTAICKÝ SYSTÉM NA OHŘEV VODY
- AKUMULAČNÍ NÁDRŽ O OBJEMU 160 - 200 LITRŮ
- ZAPOJENÍ SYSTÉMU A INSTALATÉRSKÉ PRÁCE

4 KROKY K ZÍSKÁNÍ FOTOVOLTAIKY S DOTACÍ:

1. OSOBNÍ NÁVŠTĚVA TECHNIKA U VÁS DOMA
2. NÁVRH ŘEŠENÍ NA MÍRU VAŠÍ DOMÁCNOSTI
3. POMOC S VYŘÍZENÍM STÁTNI DOTACE NZU LIGHT
4. MONTÁŽ FOTOVOLTAIKY NA OHŘEV VODY

**ZÍSKEJTE BEZPLATNOU
KONZULTACI A NÁVRH ŘEŠENÍ**

Martin Frolík

+420 604 165 187

martin.frolik@yellowsun.cz

29.9. 18 h

Kavárna Třemešek

Akustický podvečer na terase

zámku

Tadeáš Szatmari

Rock-grunge

Micash

Multigenre-music

vstupné do klobouku na podporu kapel a rozvoje hudební scény

23

RETRO PÁRTY

80. a 90. léta
21.10.2023
SOKOLOVNA NOVÝ
MALÍN
od 20:00 hod

HRAJE:
DJ Redd a DJ Rafek

Občerstvení: SDH Nový
Malín

VSTUPNÉ: 100,-Kč